

FİKİR

PERVER

Fikir, Sanat ve Edebiyat..

SAYI 38 EYLÜL 2022

11 Ekim
Dünya Kız Çocukları Günü

dida

Ey Türk Gençliği,

Birinci vazifen, Türk istiklâlini, Türk Cumhuriyetini, ilelebet, muhafaza ve müdafaa etmektir. Mevcudiyetinin ve istikbalinin yegâne temeli budur. Bu temel, senin, en kıymetli hazinendir. İstikbalde dahi, seni, bu hazineden, mahrum etmek isteyecek, dahilî ve haricî, bedhahların olacaktır. Bir gün, istiklâl ve cumhuriyeti müdafaa mecburiyetine düşersen, vazifeye atılmak için, içinde bulunacağın vaziyetin imkân ve şerâitini düşünmeyeceksin! Bu imkân ve şerâit, çok nâmüsait bir mahiyette tezahür edebilir. İstiklâl ve cumhuriyetine kastedecek düşmanlar, bütün dünyada emsali görülmemiş bir galibiyetin mümessili olabilirler. Cebren ve hile ile aziz vatanın, bütün kaleleri zaptedilmiş, bütün tersanelerine girilmiş, bütün orduları dağıtılmış ve memleketin her köşesi bilfiil işgal edilmiş olabilir. Bütün bu şerâitten daha elîm ve daha vahim olmak üzere, memleketin dahilinde, iktidara sahip olanlar gaflet ve dalâlet ve hattâ hıyanet içinde bulunabilirler.

Hattâ bu iktidar sahipleri şahsî menfaatlerini, müstevlilerin siyasi emelleriyle tevhit edebilirler. Millet, fakru-zaruret içinde harap ve bîtap düşmüş olabilir.

Ey Türk istikbalinin evlâdı! İşte, bu ahval ve şerâit içinde dahi, vazifen; Türk İstiklâl ve cumhuriyetini kurtarmaktır!

Muhtaç olduğun kudret, damarlarındaki asîl kanda, mevcuttur!

K. Atatürk

2017 senesinde başlattığımız "Geleceğimiz Kitapta" adlı köy okullarına kütüphane kurma projemizi 2 yıldır sürdürürken ülkemizdeki genç yazarların ülkesine seslenmesi için 2019 Ağustos ayı itibariyle Fikirperver Dergi olarak karşınızdayız. Amacımız gençlerin hislerini bu dergi vasıtasıyla yazıya dökmesidir. Keyifli okumalar dileriz.

Yazarlarımız

Asya Alin Arslan
Beyda Topan
BİLİMPERVER Elif Atamer
Buse Çiğil
Elif Güzel
Esra Akdaş
ESRİGÜN
Gözde Bolat
Hatice Çemrek Güler (HIÇ)
Hatice Çevik Erdal
İsmail İğdeli
Mehmet Ali Keskinılıç
Özgür Aktaş
Rabia Kaçmaz
Sporperver
Şehnaz Orhan
Talip Çevik
Tuğba Bademci

Sizden Gelenler

Büşra AYRANCIOĞLU
Beyda TOPAN
Şeyma ARKIN

Editörlerimiz

Merve KAKICI
Meryem ÇAYCI
Özgür AKTAŞ

Kapak İllustrasyon

Dilayda TURGUT

Tasarım

Sıla ERGÜN
Yaren GÜZELKARALAR

Sesli Dergi

Sılanaz KALENDER

Web Tasarım

Emre KIDIR

İletişim

Bengü KURU
Büşra AYRANCIOĞLU
Sevgi YÜKSEL
Sıla Naz KALENDER

2019 yılında ülkemizin gençlerinin isteklerini dile getirmek için oluşturulan Fikirperver dergi' de siz de yazmak isterseniz bizimle mail yoluyla iletişime geçebilirsiniz.

38. sayı

Eylül/2022

fikirperverdergi.com

▶ Fikirperver Dergi

📷 fikirperverdergi

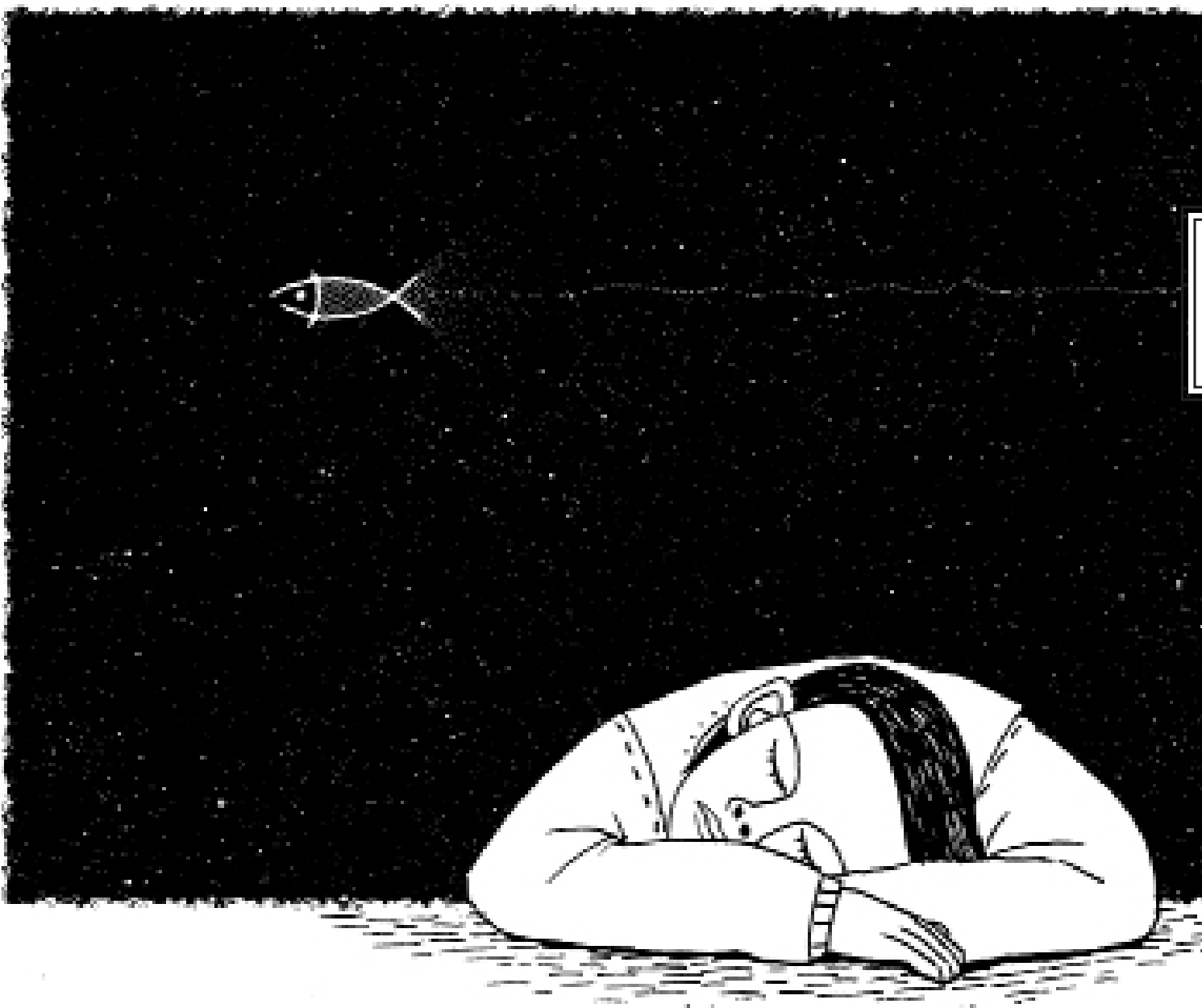
fikirperverdergi@gmail.com

Geleceğimiz Kitapta

Kasım 2017' de üniversite öğrencileri tarafından köy okullarına kütüphane projesi bugün itibariyle ulaşmıştır. İncelemek için sosyal medya hesaplarını ziyaret edebilirsiniz.

▶ Geleceğimiz Kitapta

📷 @gelecegimizkitapta

YILDIZLI BİR GECEDE BİR ÇOCUK ÖLÜR

Tanrı delmiş göğü çatılara düşüyor ölü bebek yüzleri
Kiremitlere takılmış hayalet parmaklar topluyor kemik parçalarını
Egzoz dumanına karışmış ihlamur kokusu
Ebedi karanlığa bulanmış dilenilmiş sevdalar
Kuytuda titreyerek bekler mahkumun dilinden dökülen son sözcükler
Bir çocuk korkar geceden uzanır yere
Ay ışığı altında ezilir göğsü
Yerden usulca toplarlar beyaz ölümleri
Yıldızlı bir gecede bir çocuk ölür
Alnına siner karanlık
Gündüz güneşe sunduğu hayalleri toplar bedenine
Çiseler yağmur avuçlarına
Ah! O küçük elleri
Yaşamın derin izlerinden yoksun
Yüreği kavrulmamış acıdan
Damıtmamış henüz sevgisini pas tutmuş sevdalardan
Çamura bulanmamış adımlarıyla koşturuyor şimdi çatılarda
Denizlere sokuluyor yüzü, gözleri ölümlerden uzak
Sendeleterek düşüyor toprağa bir serçenin kanadını öpüyor usulca
Küçük bedenini sıcacık, güneşe sunduğu hayalleriyle çırpınırken yüreği
Bir gecede bir çocuk ölüyor bir şiir duruyor nabzında...

BUSE ÇİĞİL

VAKT-İ KAVİL

Yorgunluk damlarken parmak uçlarından, taşıdığı yüklermiş insanın omzuna ağırlık yapan. İş işten geçtikten ve olur olmaz tüm yükleri taşıdıktan sonra anlıyormuş insan. Neydi bunun altında yatan? Bunca yükün altına girmeye gerek var mıydı gerçekten? N'oldu sonunda? Neyi taşıyabildin? Olduğun yerden farklı bir yere götürebildiğin neydi ki? Omuzlarındaki ağırlığı hissetmekten ve kendine acı çektirmekten başka... Peki bunun çıkış yolu neredeydi?

İnsan hiç yük almamalı mıydı rahat etmek için ya da dünyanın bütün yüklerini mi yüklenmeliydi yaşadığı hayatın hakkını verebilmek için? Cevabını bilmiyorum. Cevabını bilmediğim soruları sormayı seviyorum. Birlikte arıyoruz. Bu soru bu satırları okurken belki sende de bir ışık yaktı. Aslında bu soruyu sen de soruyordun kendine, hadi itiraf et! Ya da soru sormak aklına gelmedi de omzundaki o ağırlığı hissedip gece yatmadan önce vücudunu yatağa zor bıraktığın o geceyi hatırladın. Nedenini bilmediğin bir ağrıydı. Belki ağır eşya taşıdığın için olduğunu düşündün belki de ters bir hareket yaptığın için ağrıdı omuzların. Peki, hiç düşündün mü sana bana ait olmayan yükleri taşıdığımız için çökmüş olabilir miydi omuzlarımıza o ağrı?

Her ne kadar bize özgü bir hayat yaşamak istesek de hayatın özüne baktığımızda pek çoğumuzun ortalama bir yaşamı var. Daha da güzeli şu ki hayatın bizden beklediği de bundan farklı değil. Bizim yaptığımız ise kendi canımıza okumak! Evet, söylenen pek çok şeyin aksine yazılan şarkıların, edilen isyanların tam tersine, "Hayat beni neden yoruyorsun?" yanlış cümle! Hayat yormuyor ki insan yoruyor. Sen yoruyorsun seni, ben yoruyorum beni. Biz yoruyoruz birbirimizi. Hayat o kadar dengeli ve ortalı geliyor ki sen ve ben zorlaştırıyoruz bu gelişleri. Durakların yerlerini değiştiriyoruz, hedefleri konulan yerden alıp saklıyoruz ya da başka bir yere koyuyoruz. Bundaki amacımız ne ola ki? Neden bu kadar çetrefilli hâle getiriyoruz hayat-

larımızı? Ben senin hayatını zorlaştırdığımda bundan zevk alıyorum ama bu zorluk benim hayatıma çok daha büyük engellerle geri döndüğünde bunu bile fark edemeden kendi hayatımda kendimle kavga ederken buluyorum kendimi.

Bu kadar ortalama bir hayatı güzellik, merhamet, şefkat ve sevginin olduğu bir hayatı neden kendimize görünmez duvarlarla çevrili bir zulüm odasına çeviriyoruz? Neden bu kadar zorluyoruz? Ne derdimiz var kendimizle, hayatla ve dahi insanlarla? Neyi alıp veremiyoruz ki? Neden sevmiyoruz kendimizi? Neden nefret ediyoruz kendini seven insanlardan? Neyi çekemiyoruz? Neyi paylaşamıyoruz? Neyin kavgasındayız? Herkesle anlaştık bitti de kendimizle kavgamız neden? Bütün bu soruların cevaplarından kaçıyoruz ya cevap yoksulluğundan ya da bu cevapları kaldıracak kadar yürekli olamayışımızdan! Var mısın masaya oturup tek tek cevapları yazmaya? Sınavda değilsin, istediğin sorudan başlayabilirsin. Cevap anahtarı da yok, yazdığın her şey kabul, tek bir şartla: DÜRÜST OL! Kendine dürüst ol! Bir soruya yazdığın bir cevapla başlayacak her şey. Düğümü çözmek için çıktığın bu yolda ilkilmek çözülmüş olacak ve sen farkında olmadan diğer ilmeklere el atacaksın. Sen seninle tanışmaya başladın bile. Peki, gerçekten de kendimizi tanıyıp kendimizle barış anlaşması imzaladığımızda bitecek mi dersin? Sorular soruları doğururken cevapları bulmak için benim benimle masaya oturmam gerekiyor, senin de seninle... Hadi o zaman hep birlikte kavledeyim!

Beyda TOPAN

LİMON ÇEKİRDEĞİ VE ÇALIKUŞU FERİDE

Havaların soğumaya başladığı bugünlerde karpuz, çilek, muz gibi yaz meyvelerinin yerini yavaş yavaş kış meyveleri almaya başlıyor. Portakal, mandalina gibi kış aylarının vazgeçilmez meyvelerini market reyollarında ve pazar tezgâhlarında görmeye başlıyoruz. Soğuk havalarda vücudumuzu dinç tutacak C vitaminini en rahat turuncgillerden alıyoruz. Limonun suyu metabolizmayı hızlandır, kabuğuyla dilimleyip suyun içine koyunca zayıflamaya yardımcı olur gibi birçok faydasını biliyoruz. Portakalın kabuğunu da rendeleyip portakallı kek yapımında kullanıyoruz. Peki ya çekirdeklerini ne yapıyoruz?

Birçoğumuz çekirdeklerini direk çöpe atıyoruz. Hatta limon, mandalina çekirdeksiz olursa daha mutlu oluyoruz. Bu arada limonun çekirdeklerinin de çok faydalı olduğu biliniyor. Sivilce oluşumunu engellediği, zihinsel ve mental yorgunluğu hafiflettiği ve düzenli kullanımda ağız kokusunu önlediği limon çekirdeğinin bilinen faydaları arasında.

Tam bu noktada kolaylıkla çöpe attığımız limonun çekirdeklerinin bilinen faydalarını bir kenara bırakıp hayata farklı açıdan bakmamızı sağlayacak başka bir faydasına odaklanacağım.

İlkokulda çoğumuz çimlenme olayını deneyimlemişizdir. Fasulye, nohut, limon çekirdeği gibi bitkileri nemli pamuklara koyup çimlendirip daha sonra da saksılara dikeyiyoruz. Bu çimlenme esnasında genelde hepsi başarılı olmuyor. Bazıları hiç çimlenmez. Çimlenenlerin de bir kısmı toprağa tutunamıyor. En son büyüme evresine geldiğinde ise birkaç tane filiz kalıyor elimizde.

Bu olay aslında hayatın kendisine ne kadar çok benziyor değil mi? Bizler de doğduğumuzdan itibaren belirli kalıplara doldurulup aynı pamuklar altında büyümeyi bekliyoruz. Mücadele ruhu gelişmiş olanlarımız kabuklarını parçalayıp kafalarını pamuktan çıkarmayı başarıyor. Bu başarıyı gösterenler de ayrı bir kalıbın içine sokulup yeni bir mücadele vermeye başlıyor. Orada da hayatta kalmayı başaranlar kök atıp ağaç olma yolunda ilerliyorlar.

Geçen yıllarda yaklaşık 15 limon çekirdeğini bir kaba koyup çimlendirmiştim. Bunlardan 5-6 tanesi başarıyla çimlendi. Bunları da küçük bir saksıya alıp suladım. Onlardan da yalnızca bir tanesi şu anda kök atıp büyümeye devam ediyor. Çekirdekten filizlenen bu bitkinin adı Feride. Kendisi uzun yollar-
dan buraya kadar geldi. Umarım daha da ileriye gidecek ve meyvelerini yediğim günlerini göreceğim.

Çiçeğimin adını koyarken Reşat Nuri Güntekin'in Çalığışu romanındaki Feride'den esinlendim. Feride annesini ve babasını kaybetmiş ve yatılı okulda okuyan birisi. Tatillerini tek akrabası olan teyzesinin yanında geçiriyor. Okulu bitirdikten sonra teyzesinin oğlu Kamuran ile nişanlanıyor. Düğün gününden önce Kamuran ile ilgili olumsuz bir haber alıyor ve evi terk edip Anadolu'nun değişik yerlerinde öğretmenlik yapmaya başlıyor. Feride'nin de asıl macerası bundan sonra başlıyor.

Bir zamanların asi, cıvıl cıvıl, Çalığışu Feride'si artık hayatı sorgulamaya, anlamaya çalışıyor. Üzerindeki bilinmezlik karanlığını öğretmenlik yıllarında dağıtıyor. Bu yönden bakınca Feride'yi çimlenmeye bırakılmış limon çekirdeklerinden birine benzetiyorum. Üzerindeki karanlık pamukları, hayata tutunmasını sağlayan öğretmenlik mesleğiyle aşıyor. Daha sonra Munise isimli kimsesiz bir kız çocuğunu evlat edinerek hem onun hayatına dokunuyor hem de kendine bu yolda arkadaş ediniyor.

Hikâyenin geri kalan kısmında Anadolu'nun değişik şehirlerine savrulan Feride en sonunda bir ağaç gibi kök salabileceği ortamını buluyor ve hayatına devam ediyor.

Buradan, limon filizlenmesine tekrar dönelim. Limon çekirdeğinden büyüttüğümüz filizler büyüyünce turunç isimli bir bitkiye dönüşüyor. Yani siz ister limon ister mandalina çekirdeğinden filiz elde edin, yeni ürün her defasında turunç oluyor. Yani çekirdeğin içerisindeki şifreler tüm turunçgiller için ortak. Ve çekirdekten büyütünce tüm filizler özündeki forma geri dönüyor. Buna özüne dönüş diyebileceğimiz gibi yabani form da diyebiliriz. Eğer istenirse aşılama yaparak bu turuncun limon portakal veya mandalina olması sağlanabilir.

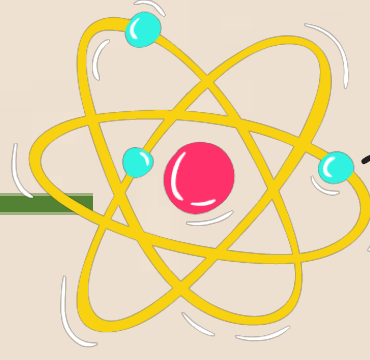
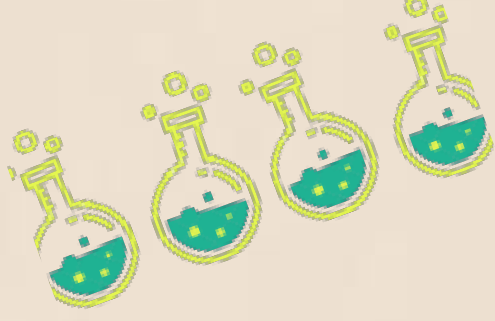
Buradan hareketle aslında baktığımızda hepimiz ister limon ister mandalina olalım özümüzde aynı kodları, şifreleri taşıyoruz. Bu şifreleri de insanlığın temel değerleri gibi düşünebiliriz. Belirli bir olgunluğa erişince aşılıp çeşitleniyoruz. Tabii limon, mandalina veya greyfurt olmamızın birbirimize karşı üstünlüğü yok. Hepsinin tadı ve faydası çok ayrı.

Tam bu noktada hikâyeyi başa alalım. Aslında hepimiz nemli pamuğun altında filizlenmeyi bekleyen ve özümüzde aynı şifreleri sakladığımız birer limon çekirdeğiyiz. Birazcık mücadele ederek üzerimizdeki pamuktan kurtulmalı ve büyüyeceğimiz ortamlara kendimizi atmalıyız. Daha sonra da büyüyüp hangi meyve olmaya karar verdikten sonra aşılmalı ve Feride gibi kök salıp yeni tohumlar üretme peşinde olmalıyız.

Biz Feride'yle onun mandalina olmasına karar verdik. Uygun bir vakitte mandalina aşısı yaptırıp yolumuza devam edeceğiz. Umarım insan olarak bizler de Çalığı Feride'nin yaptığı gibi hayatta mücadele etmemizi sağlayacak işimizi keşfedip meyve verecek olgunluğa erişebiliriz. Daha sonra bu meyvelerimizden alınan çekirdekleri yani fikir tohumlarını da dünyanın her yerine saçarak temel insanlık şifrelerimizi miras olarak bırakabiliriz.

Özgür AKTAŞ

BİLİM

Trabzon'dan Harvard'a

*"Benim özel bir yeteneğim yok.
Yalnızca tutkulu bir meraklıyım."
#Einstein*

Bu kez sizi yaşayan bir bilim insanımızla tanıştırmak istiyorum. Evet bu yolculukta bizlere yön veren büyüklerimiz anlatmakla bitecek gibi değil, bu yüzden arada günümüzden de yaşayan örneklerle yolculuğumuzu geçmiş ve gelecek el ele götürelim istiyorum. Şimdi size nevi şahsına münhasır, Bilkent fizik bölümü mezunu olan aynı zamanda piyano çalan, fizik okurken sanat tarihi dersleri alan, zamanında Türkiye derecesiyle üniversitesine yerleşen, sporda hatırı sayılır bir derecesi olan ve şu an Harvard'da doktora yapan, bütün bunların yanında vakti oldukça YouTube'da bizlerle tecrübelerini paylaşan Ş. Furkan Öztürk'ü kalemim döndüğünce anlatmaya çalışacağım.

Öncelikle Trabzon Yomra Fen Lisesi'nden Türkiye 37. sıralamasıyla Bilkent Üniversitesi fizik bölümüne giriş yapmış. Daha eskilere gittiğimizde ise küçükken gökyüzüne bakar yıldızların isimlerini not almış bir defterine.

Bir yazısında kendi için şöyle diyor:

"Ben sadece insan zihninin her yaratıcı çalışmasından zevk alıyorum ve zihnimi meşgul etmenin tadını çıkarıyorum."

Bilkent'te fizik okurken aynı zamanda sanat tarihi derslerine de katılmış ve piyano dersleri almaya başlamış. Her yaz yurt dışına staj için 500'den fazla mail attığını söylüyor bir röportajında ve denemeleri sonucunda kabul almış çeşitli yerlerden. Aralarında Einstein'ın okuduğu okul bile var. Günde 12-13 saat çalıştığı oluyormuş bu

PERVER

süreçlerde. Zaten her başarının sırrı değil midir çalışmak? Bütün bu emeklerin meyvesi olarak Harvard'da doktora bursu kazanıyordum son senesinde.

Şimdi ise Homokiralite yani biyolojideki simetri kırılması ve yaşamın kökenleri konularıyla Harvard'da çalışmalarına devam ediyor.

Ben kendisini YouTube videoları vesilesiyle tanımıştım. 8 Eylül'de Bilkent'e geleceğini, uzun süredir özveriyle çalıştığı konu hakkında edindiği bilgileri ve deney sonuçlarını anlatacağı bir seminer vereceğini duyurdu hesabından. Böyle bir olayı kaçırmak istemediğimden ve tamamen tutkum ve merakımın peşinden gitme arzusuyla düştüm yollara,

Bursa'dan Ankara'ya...

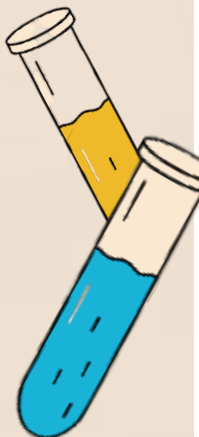
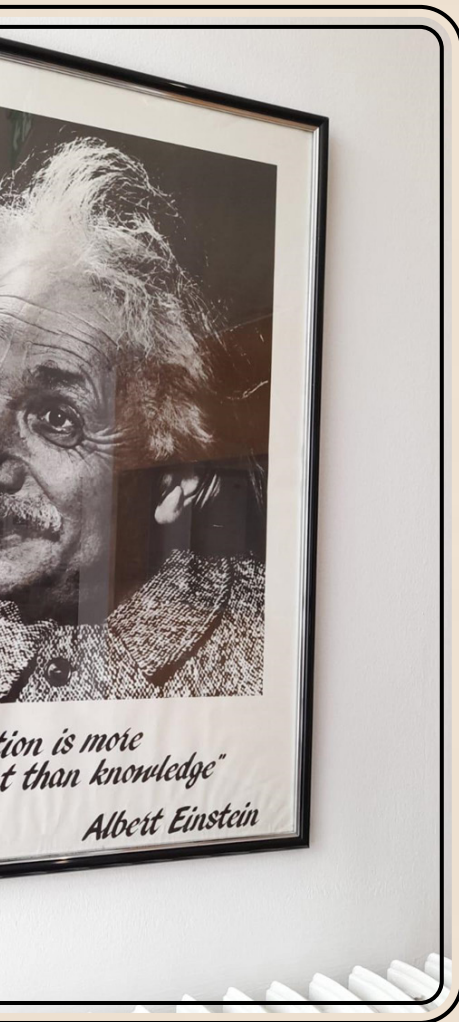
İnsan tutkusunun peşindeyken yorulmazmış onu deneyimledim öncelikle. Ardından zaten yaptıklarıyla gurur duyduğum bir bilim insanımızken bizzat anlatımı, anlatırken gözlerindeki o ışık -hani Şerif Hoca'nın bahsettiği o ışığın ta kendisi- Hocasının onu sahnede dinlerken gözlerinden okunan saf gururu, seminer sonrası tek tek soruları cevaplaması, herkesle harika bir hitabetle ve asla kibir olmadan ilgilenmesi ve mütevazılığıyla tam bir örnek bilim insanı.

Fizikle tek bağımın merak ve tutku olması ve Bilkent'te duvarda karşıma çıkan yazı kesinlikle evrenin her şeyden haberdar olduğunu ve tutku ve meraklarımızın peşinden gitmenin hayatı sürüklediği yolun mucizelerle dolu olduğunu bize gösteriyor gibi ne dersiniz? Seminer konusunu kendi anlatımıyla dinlemenizi istediğimden burada bahsetmedim. Her iş ehlinde güzel nihayetinde...

Çok yönlü olmak günümüz dünyasının vazgeçilmez bir olgusu. Bunu hem fizikle hem de sanatla ve şiirle ilgilenecek bize en güzel şekilde, yaşamından örnekleyen bilim insanlarımızdan Furkan Öztürk. İleride ödüller aldığı da adını duyacağımıza eminim. Yolu açık, zihni berrak, merakı bol olsun diyor ve yine son temennimizle veda ediyoruz yazımıza.

Bilimle ve merakla kalın.

Elif ATAMER

KİM KORKAR HAIN KURTTAN?

Hemen hepimiz biliriz Kırmızı Başlıklı Kız masalını. Annesi, yaptığı kurabiyeleri vererek, hasta büyükannesinin ormandaki kulübesine gönderir kızını. Kız, yolda kurtla karşılaşır; kurda nereye gittiğini söyler. Kurt büyükannesine çiçek toplaması için kızı farklı bir yola yönlendirir. Hemen büyükannenin evine koşan kurt, ihtiyar kadını yutar ve yatakta onun yerine yatar. Kulübeye varan kız, büyükannesinin kocaman kulakları, gözleri, elleri ve ağzı olduğunu fark eder. Kurt kızı da yutar. Bir avcı gelir, olanları anlar, kurdun karnını makasla yarar ve kırmızı başlıklı kız ile ninesini kurtarır. Kızla beraber uyuyan kurdun karnını taşlarla doldururlar. Kurt, uyanınca çok susadığını hisseder ve nehre koşar. Su içmek için eğildiğinde taşların ağırlığı yüzünden suya devrilir ve ölür.

Kuzey İngiltere'de bulunan Durham Üniversitesinde insanbilimci olarak çalışan Dr. Jamie Tehrani, Kırmızı Başlıklı Kız'ın dünyanın çeşitli bölgelerinde söylenen 35 farklı versiyonu olduğunu söylüyor. Ona göre hikâye Doğu Asya'da doğup batıya yayılmış. Aralarında bazı farklılıklar olsa da temelde kurgu aynı. Mesela büyükannesin kılığına girerek küçük bir kızı kandıran kurnaz bir kurdun anlatıldığı masalın Avrupa versiyonu kurdun kızı yutmasıyla biterken, Çin versiyonunda kurdun yerini kaplan alıyor. İranda ise küçük bir kızın tek başına dışarılarda dolaşması pek mümkün olmadığından, kızın yerini küçük bir erkek alıyor. Bütün bu masalların yıllar içinde canlı bir organizma gibi değiştiğini söyleyen Tehrani, bunun nedenini de masalların yıllar sonra yazıya geçirilmesine ya da bunların eksik hatırlanmasına ya da değişen nesille birlikte yeniden yaratılmasına bağlıyor. Jamie Tehrani, bu masalların nasıl yayıldığını ve nasıl değiştiğini incelemenin de insan psiko-

lojisi hakkında önemli birtakım ipuçları verdiğini de sözlerine ekliyor. (1)

Bu masalın ünlenmesini sağlayan Fransız yazar Charles Perrault'un versiyonu da Belçika kökenli 11. yüzyıla dayanan bir hikâyeye dayanıyor. Bir papazın anılarına dayanan bu hikâyede çevre köylerde yaşayan ve kırmızı bir elbise giyen bir kızın ormanda dolaşmasından ve bir kurtla karşılaşmasından bahsediliyor. Sözlü edebiyata dayalı bu masalın 1697 yılında ilk yayımlanmış versiyonunda, kurdun Kırmızı Başlıklı Kız ile yatmak istediği ima edilir. Küçük Kırmızı Başlıklı Kız güzel ama aptal yetişkin bir kız olarak tasvir edilir; çünkü büyükanne kılığına girmiş kurdun ona söylediği her şeye inanır.

Kurt/büyükanne ona tüm kıyafetlerini ateşe atmasını ve onunla yatağa girmesini söylediğinde, bunu sorgulamadan yapar. Ahlaki olan, çekici genç kızların yabancılarla konuşmaması gerektiğidir. Ama büyükanneye giderken yolda tanımadığı kurtla konuşmuştur. Bu yabancılar evde ve sokaklarda genç kadınları takip eden büyüleyici, kibar, alçakgönüllü ve tatlı ve ne yazık ki en tehlikeli yaratıklardır. Ebeveynleri tarafından yabancılarla konuşmamaları gerektiği söylendiği hâlde onların sözünü dinlemeyen kızların başına gelecek de budur. Hikâye, kurdun kızı yemesi ile sona erer.

Masalın zamanımızda bilinen hâli ise 19. yüzyılda Grimm kardeşlerin Alman köylerinde topladıkları masallardan derlenip yazıya geçirilmiştir ve bir avcının büyükanneyi ve kızı yiyen kurdun karnını yarıp onları kurtarmasıyla son bulur. Jakob ve Willhelm Grimm tarafından yapılan üçüncü versiyonda, Küçük Kırmızı Şapka olarak adlandırılan herkesin sevdiği tatlı bir kız vardır. Küçük kırmızı şapka kurtla karşılaştığında onunla konuşur ve nereye gittiğini söyler. Büyükanne ve küçük kırmızı şapka kurt tarafından yendikten sonra, bir avcı gelir ve birinin çok yüksek sesle horladığını duyar ve kurdu büyükanne'nin yatağında uyurken bulur. Avcı, kurdun karnını bir makasla keser ve Küçük Kırmızı Şapkayı ve büyükannesini dışarı çıkarır. Üçü kurdun midelerini ağır taşlarla doldururlar. Kurt kaçmaya çalıştığında yere düşer ve ölür çünkü ağır taşlar onu hareketsiz bırakmıştır.

Bu masalın bazı versiyonlarında, Küçük Kırmızı Başlıklı Kız ve büyükannesi hayatta kalırken diğer bazı versiyonlarda kurt tarafından yenir. Bazılarında onları kurtarmaya çalışan bazen başarılı, bazen de başarısız bir avcı vardır.

Masalın günümüze uyarlanmış çeşitli versiyonları da var. Bunlardan biri James Finn Garner tarafından yazılan Küçük Kırmızı Başlıklı Kız- Politik Olarak Doğru Bir Masal adlı kitap. (2) Feminist ve de postmodern bir bakış açısıyla yazılan bu kitapta Küçük Kırmızı Başlıklı Kız kurt tarafından yenilmek üzereyken çığlık atar. Bir oduncu duyar sesini, kulübeye girer ve elindeki baltayla müdahale etmeye çalışır. Küçük kırmızı başlıklı kız kendini kurtarmak isteyen oduncuya elindeki silahına güvenerek araya girdiğinden ve de bir kadının bir kurtla olan bir sorununu bir adamın yardımı olmadan halledemeyeceğini varsaydığından dolayı çok kızar.

Ona yardım edecek bir erkeğe ihtiyacı yoktur. Kendi başının çaresine bakabilecek bir kişidir o. Küçük kırmızı başlıklı kız'ın konuşması, büyükannesinin kurdun ağzından çıkmasına, şaşırın oduncunun baltasını alıp oduncuyu öldürmesine neden olur. Bundan sonra, küçük kırmızı başlıklı kız, büyükannesi ve kurt ormanda sonsuza dek mutlu yaşarlar. Benim sevdiğim versiyonu ise bazı lise İngilizce ders kitaplarında da olan çocuk öyküleri yazarı Norveç asıllı İngiliz Roald Dahl'ın 1982 yılında yayımlanan Revolting Rhymes (Tiksindirici Tekerlemeler) kitabında yazdığı ve dünya çapında bilinen bazı masalları kendince farklı şekilde yorumladığı Küçük kırmızı Başlıklı Kız adlı lirik çalışması. (3) Telif hakları nedeniyle sadece sonundaki kısa bir bölümünü aşağıda çevirdiğimiz bu uzun şiirde acıkan kurt Kırmızı Başlıklı kızla karşılaştıktan sonra gider büyükan-

neyi yer, onun kıyafetlerini giyer, saçları nı onun gibi tarar ve sandalyesinde onun gibi poz vererek oturarak yemek için kızı bekler. Geleneksel masallardaki küçük kırmızı başlıklı kız, büyükannesinin yatağında yatanın kurt olduğunu anlayamaz, ama günümüz çocukları ve gençleri -dedemin deyişle zamane gençleri- eski zaman gençleri ve çocukları gibi çevrelerinde yaşanan olayların farkında olmayan bilinçsiz bir gençlik değildir. Sadece iki soru sorduktan sonra, kurdu tüylü ve kıllı teninden tanır. Kurt onu yiyeceğini söylediğinde, kırmızı başlıklı kız sadece bir göz kırpıp cebinden bir tabanca çıkarır ve kurdu kafasından vurur. Bu hikayede Dahl sadece küçük kızı kurtarmakla kalmaz, kurdu da küçük kıza öldürtür. Kürkünden de manto yaptırır. Şiirin sonunda da kıızı kırmızı başlığı ve pelerini yerine öldürdüğü kurdun kürkünden bir manto giymiş olarak gösterir. Yazar geleneksel masalda yaptığı değişikliklerle, küçük kıza bir tabanca vermiş ve onu ancak usta bir nişancının yapabileceği gibi derisine zarar vermeden başına tam bir isabetle öldürterek masalı modernize etmiştir.

Geleneksel masalda işlenen tema, yasaklanmış bir şeyi yapmanın cezasıdır. Bize yalnız başımıza sokaklarda dolaşmanın zararları ve tanımadığımız kişilere yaklaşmamak gerektiği konusunda öğütler verir. Dolayısıyla her masalda olduğu gibi biraz kısıtlayıcı ve çocukları toplum kurallarına uydurmaya yönelik mesajları vardır. Ormanda oyalanması yasaklanan kız, bu yasağa uymadığı için cezaya uğrar. Çocukların tanımadıkları kişilerle konuşmaması gerektiği şeklinde bir ders verilir. Masallarda kurt gibi canavarlar tamamen sembolik ve metaforik anlamda kullanılmaktadır. Bu masalda da dinleyicilere -özellikle de çocuklara ve gençlere- insanların her zaman göründükleri gibi olmadıkları ve bu yüzden herkese kanmamaları gibi önemli bir hayat dersi verilmeye çalışılmaktadır. Güvenebileceğimizi düşündüğümüz insanlar bile bize zarar verebilirler.

Eski zamanlardan beri gençlere dair genelde olumsuz yargılarda bulunma alışkanlığı olduğu bir gerçek. Yetişkinler gençleri genelde beğenmezler, eksik olduklarını, giderek bozulduklarını söylerler yeni nesillerin. Plato bile eserlerinde gençlerin sorumsuzluğundan dolayı geleceğin umut vermediğinden bahseder. Bunun en önemli nedeni yetişkinlerin gençliğin dinamizminden, enerjisinden ve

özgürlük anlayışlarından kopmalarının ve zamanın değişimine ayak uyduramamalarından ileri geliyor. Gençlerimizin yaşadığımız çağın koşullarına uygun bir şekilde donanımlı bir hâle gelmekte olduğunu, günümüzün ihtiyaç duyulan araçlarına, donanımına, teknolojisine ve onları kullanma bilgisine, iletişim yeteneğine ve sorun çözme kapasitesine büyüklerden daha fazla sahip olduğunu düşünüyorum. Bu noktaya gelmelerinde Kırmızı Başlıklı Kız gibi masalların da çok büyük etkisi vardır mutlaka. Masallar çocukların hayal güçlerinin gelişmesi adına yaratılmış edebi yapıtlardır. Yeni yetişenlerin eksikliklerini gidermeleri ve zarara uğramamaları için dersler içerirler. Ancak unutulmamalıdır ki her yaşın ve dönemin zekâsı, bilgi birikimi ve çıkarımları farklıdır. Herkes masal-

lardan çok güzel dersler ve farklı anlamlar çıkarabilirler. Bu yüzden yaşımız kaç olursa olsun masalların bize söyleyecekleri vardır. Hem çocukluğun tatlı birer hatıraları olarak hem de yeniden dersler çıkarılacak yapıtlar olarak onlara yaklaşmakta fayda vardır. Unutmayalım günümüz çocukları ve gençleri de bu masalın geleneksel versiyonlarındaki kırmızı başlıklı kızlar değiller artık. Tehlikenin farkında olan ve her an kendilerini geliştiren gençler onlar.

Atilla İlhan 'Ben Sana Mecburum' adlı şiirinde "Ne vakit bir yaşamak düşünsem/Bu kurtlar sofrasında belki zor/Ayıpsız fakat ellerimizi kirletmeden" diyor. Gerek dünyanın gerekse ülkemizin şu anda içinde bulunduğu şu 'Kurtlar Sofrası' şartlarında gençlerimize özellikle de erkeklere göre daha dezavantajlı bir konumda olan yarınlarımızın güvenesi kızlarımıza geleceğe hazırlanmaları ve kendilerini geliştirebilmeleri için gereken yeterlilikleri verebilmemiz ve onlara güvenebilmemiz gerekiyor. Ancak bu koşulda bu kurtlar sofrasında kendilerini rahatlıkla koruyarak umut dolu yarınlara erişebilirler; zor zamanlarında şans eseri oradan geçecek bir oduncunun ya da avcının kendilerini kurtarmasına gerek duymayarak kendi hayatlarının lideri olabilirler. Roald Dahl'ın Kırmızı Başlıklı Kız'ı bu anlamda onlara örnek olabilir...

Sonra Kırmızı Başlıklı Kız,
Büyükanne, dedi “Ne de güzel büyük
Bir kürk manton var.”

“Bu yanlış!” diye haykırdı Kurt,
“Ne kadar BÜYÜK DİŞLERİMİN olduğunu
Soracaktın bana unuttun mu?
Her neyse, ne söylesen söyle
Her şekilde yiyeceğim seni de.”

Tebessüm etti küçük kız. Titreşti bir göz kapağı
Çıkarttı pantolonundan tabancayı.
Nişan aldı yaratığın tam kafasından
Ve öldürdü onu dan dan dan.

Birkaç hafta sonra, ormanda,
Bayan Başlıklı Kız’la karşılaştım bir anda.
Aman da ne değişiklik!
Ne kırmızı pelerini vardı ne de başında şapşal bir
başlık.
Merhaba, dedi “Lütfen bir bakın
Kurt postundan şu sevimli kürk mantoma biraz
daha yakın.”

Ceviren: Nesrin ERERKAN

Then Little Red Riding Hood said, ‘
But Grandma, what a lovely great big
furry coat you have on.’

“That’s wrong!” cried Wolf.
‘Have you forgot
To tell me what BIG TEETH I’ve got?
Ah well, no matter what you say,
I’m going to eat you anyway.’

The small girl smiles. One eyelid flickers.
She whips a pistol from her knickers.
She aims it at the creature’s head,
And bang bang bang, she shoots him dead.

A few weeks later, in the wood,
I came across Miss Riding Hood.
But what a change! No cloak of red,
No silly hood upon her head.
She said, ‘Hello, and do please note
My lovely furry wolfskin coat.’

Roald DAHL

İsmail İĞDELI

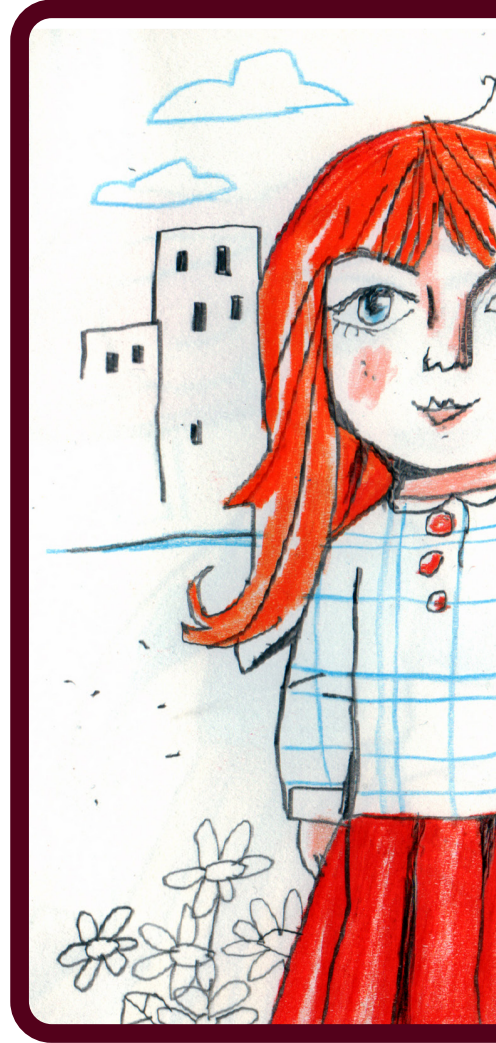
ÇOCUK KIZI FERAH

Dünyanın tüm renklerini nasıl bir anda görebilirim? Bunun cevabı için çıkmak istiyorum yolculuğa. Bir dağa bakınca mı? Bir çiçek bahçesinde mi? Gökkuşağında yoksa renk paletinde mi? Her gittiğim yerde farklı bir ton, başka bir ışıltı gördü gözlerim. Su altı dünyasına indim. Çok güzeldi fakat eksik renkler vardı. Neredeydi tüm renklerin olduğu o yer? Var, biliyorum. Neredeyse bulacağım. Mutlaka! Ve bıraktım kendimi yaşama...

Anadolu'nun doğusu batısı dolaşırken; bir çift göze vuruldum önce. Sandım ki tüm renkler onda gizli. Sonra bir ritim yükseliverdi rahimimden. Bir kalp çarpıyor içimde, her gün farklı bir makamdan. En özel, en dengesiz duygularımla beni dalgalı bir deniz gibi hissettiren. Vakti geldiğinde hayatıma bir güneş gibi doğan, aldığım en mucizevi nefesim. Kızım Ferah. Ferah yürüdü, düştü, koştu, büyüdü.

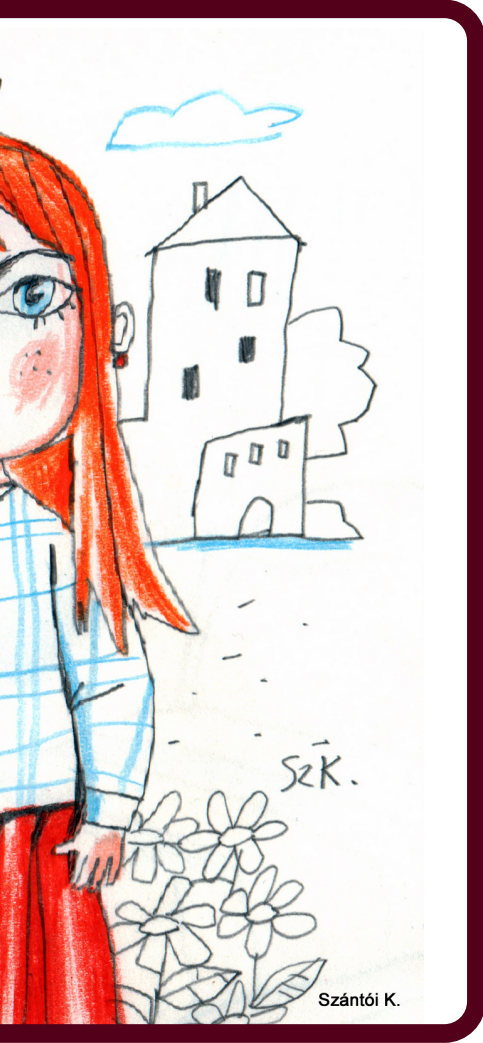
İnsan kızı olunca, daha hassas oluyormuş. Üçüncü gözü ile de görmeye başlıyormuş. O güne kadar göremedikleri, görünür kılınıyormuş. Anadolu'da kadınlar değil önce kız çocukları eziliyormuş. Eşitiz diye doğduğumuz dünyada *eksik etek* diye adlandırılıyor. Eksik olmak için fazlasıyla tam iken. Hem biz, etek gibi tek parça değil, tam vücudu saran muhteşem birer elbise olabiliriz. Çünkü dünyanın atan kalplerini içimizde filizlendiriyoruz. Feministlik olsun diye söylemiyorum bunları. Ferah, cesaretlendirilmeye ihtiyaç duymadan ışığını yayabilsin diye.

Doğurgan ve doyurgan Anadolu; ekinlerimize verdiğimiz önemi çocuklarımıza da verelim. Ben Ferah ile uyandım. Sizler Aşşeler, Baharlar, Sultanlarınız'la... Onlar için uyanın. Çocuklarımız dünyaya

Asya Ali

ÇUK IZ RAH

nefes ve umut getiriyor. Kız çocuklarımız, canlılık. Daha çok yol gideceğiz ve bu yolculuk için ben Ferah'ın gülüşünden güç alıyorum. Benim bir kızım oldu, Ferah. Özgürce koştuğu kırlar, inatla yürüdüğü yollar, pes etmeden aştığı dağlar oldu Ferah'ın. Diğer kız kardeşleri ile el ele. Tam ve yeterli olduklarının farkında bir yolculuk onlarınki. Benim bir kızım oldu, dünyayı değiştiren, dünyamı güzelleştiren. Beni daha cesur daha özgür yapan. Benim bir kızım oldu, ona baktığımda dünyanın tüm renklerini, tüm canlılığıyla görebildiğim. *Bir kızı olmalı insanın* dedirten. Nazım'ın dizeleriyle:

Bir kızı olmalı insanın.

Canıyla canlandığın, varlığıyla anlamlandığın,
Özlemiyle ve iç çekişleriyle dağ dağ eftarlandığın.

Bir kızı olmalı insanın.

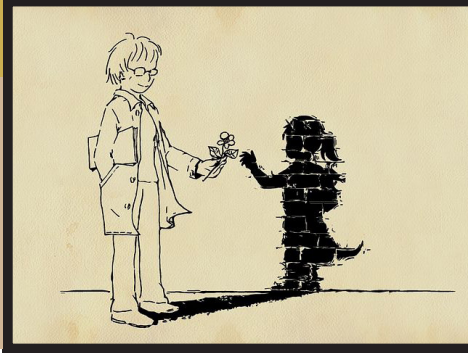
Dünya bir yana, kızım bir yana, diyebildiği .

Ve evet bir kızı olsun insanın; fırından alınan taze ekmek gibi sıcakık, bir nergis gibi etrafa mis kokular yayan. Gülüşüyle bahar, neşesiyle yaz olan. Azmiyle kardelen olan. Dünyayı daha iyi bir yer yapabileceğinin farkında olan. Ferah bir nefes aldıran.

....

Ve biz Ferahları yetiştirirken, bizi Ferahları yetiştirebilecek donanımda yetiştiren annelerimizi de onurlandırıyor olacağız. Çünkü biz küçük kız çocuğu olan annelerimizin hayalleriyiz. Hep birlikte nesillerin hayallerini gerçekleştiriyor olacağız bu yolculukta. Tüm kız çocukları olarak geçmişten, geleceğe el ele...

n ARSLAN

TÜRKİYE'DE KIZ ÇOCUĞU OLMAK

Türkiye'de kız çocuğu olmak, “Bir daha dünyaya gelsen erkek olmak ister miydin?” sorusuna maruz kalmaktır.

Türkiye'de kız çocuğu olmak, saçını uzun aklı kısa esprisine en az bir kere rastlamaktır.

Türkiye'de kız çocuğu olmak, ailenin seni okutmaması sonucu okuyamamak ama bazen de “Haydi Kızlar Okula” ya da “Kardelenler” oluşumları ile okuyabilmektir. Türkiye'de kız çocuğu olmak bazen umuttur.

Türkiye'de kız çocuğu olmak, futbol oynamayı istemene rağmen futbol kulübü bulamamaktır. Türkiye'de kız çocuğu olmak “Düzgün otur kızım, hanım hanımcık ol, düzgün giyin kızım!” sözlerine maruz kalmaktır.

Türkiye'de kız çocuğu olmak, her yıl sınavlarda kız çocuklarının daha başarılı olmasına rağmen, bir kadının erkek aklına ya da erkek baskısına ihtiyaç duyması gerektiği algısını yaşamaktır.

Erkeklerin doğuştan şoför doğduğuna inanılan

bir ülkede kız çocuğu iseniz, araba öğrenmek kolay değildir. “Ne gerek var?” ya da “Kadınlar araba süremez?” cümlelerini duyarsınız. Araba sürmek pratik işidir. Erkekler çok küçük yaştan itibaren araba sürmeye başlarlar. Bu yarışa kadınlara göre 1-0 hatta 100-0 önde başlayan erkeklerle sürekli kıyaslanır kadınlar. Araba sürme eşitsizliği var bu ülkede. Bir kadın iyi araba sürüyorsa erkek gibi sürüyordur, bir erkek kötü araba sürüyorsa “Kadın gibi sürme!” denir. Trafik kazalarında erkeklerin oranlarının daha yüksek olmasına rağmen “Kadınlar iyi araba süremez” algısı vardır bu ülkede. Kız çocuklarını okutmayan babanın, karısının doğumu için kadın doğumcu aradığı bir ülkede kız çocuğu olmak biraz da haksızlıktır. Uzmanlar 100 yıldır “Kızını dövmeleyen dizini döver” atasözünün atasözü olamayacak kadar mantık dışı olduğunu anlatırken hâlâ bu atasözlerinin izi ile büyüyor kızlar! Madalyonun diğer tarafına bakalım. Ya prenses gibi büyüyen kız çocuklarımız. Nasıl kendi ayaklarının üstünde duracaklar? Her işlerini anne babaları yaparsa ileride nasıl kendi başlarına hayatta kalacaklar? O zaman da eşlerine muhtaç olmayacaklar mı? Türkiye’de kız çocuğu olmak, Atatürk’ün kızı olmayı gerektirir. Kendi ayaklarının üstünde durmak, kendi parasını kazanmak hem

kendi doğurduğu çocuğa hem de ülkenin tüm çocuklarına örnek olmayı gerektirir. Atatürk’ün kızı olmak çok okumayı, başarılı olmayı, bu ülkeye borcunu ödemeyi gerektirir. Atatürk’ün Türkiye’sinde mühendisler kadın da olur erkek de... Doktorlar, avukatlar, hâkimler, hemşireler kadın da olur erkek de. Türkiye’de kız çocuğu olmak, Sabiha Gökçen olmak demektir. Türkiye’de kız çocuğu olmak, Türkan Saylan, Canan Dağdeviren olmaktır. Türkiye’de kız çocuğu olmak ileriye umutla bakmaktır. Türkiye’de kız çocuğu olmak, yukarıda bahsettiğim tüm olumsuzluklara rağmen başarılı bir kadın olmak demektir. İş hayatında gittikçe daha fazla yere sahip olmak demektir. “Çocuk da yaparım, kariyer de...” diyerek hem iyi bir anne hem de iyi bir iş kadını olmak demektir. Çalışmak, iyi bir anne olmaya engel değildir, diyerek söylenenlere kulak asmamaktır. Küçük kız çocuklarına bu hayatta B planı da varı göstermektir bu ülkede başarılı bir kadın olmak. Türkiye’de kız çocuğu olmak, 5 yaşındayken hayal edemediğin bir hayata sahip olmaktır.

Tuğba BADEMCI

GÜNDELİK YAŞAMDA BESLENMENİN ÖNEMİ

Her zaman sporun öneminden bahsederken aslında spor kadar önemli olan beslenmenin ne kadar önemli olduğunu gelin bu yazımda birlikte inceleyelim.

Sporun sağlık üzerinde etkili olmasında en büyük destek beslenmeden geliyor. Gizli kahraman olan beslenme bizim günlük hayatımızda yapmamız gereken işler için bize enerji sağlamaktadır. Beslenmemize dikkat etmediğimiz zamanlarda sabah çok zor kalktığımızı gün içinde kendimizi normalinden fazla yorgun hissettiğimizde kendimize ilk olarak, “Ben bugün ne yedim?” sorusunu sormamız gerekir.

Her yaştaki bireyin günlük olarak alması gereken karbonhidrat ve protein miktarları bulunmaktadır.

“Peki hocam karbonhidrat ve protein nedir açıklar mısınız?” dediğinizi duyar gibiyim. Karbonhidratlar enerjimizin yapı taşıdır ve günlük işleri yapmamız için gereken enerjiyi bize sağlarlar.

Karbonhidratlar az alımda enerji düşüklüğü hissettirirken fazla alımında ise vücutta kilo olarak depolanır ve vücudumuzun yağlanmasına sebep olurlar.

Karbonhidratlar basit ve kompleks karbonhidratlar olarak ikiye ayrılır.

Basit karbonhidratlar; şeker çikolata gofret gibi zararlı karbonhidratlardır. Emilimleri çok hızlı sağlanır kan şekerini hızlı yükseltip hızlı düşürürler aşırı tüketimleri tehlikelidir.

SPORPERVER

Kompleks karbonhidratlar; baklagiller ve meyvelerde bulunan sağlıklı karbonhidratlardır emilimleri yavaş ve uzun olur vücudu besler.

Proteinler, kaslarımızın yapı taşıdır eklem ve kemiklerimizi korur bu yüzden proteinler bizim için çok önemlidir.

Protein ihtiyacımızı et ve süt ürünlerinin yanı sıra baklagillerden de karşılayabiliriz. Az protein alımı kaslarda zayıflık meydana getirerek postürün zayıflamasına ve eklem kas ağrılarının artmasına neden olmaktadır.

KİM BESLENMESİNİ ÇOK İYİ YAPİYORSA SAĞLIĞI YERİNDE, KİMİN SAĞLIĞI YERİNDEYSE BESLENMESİ YERİNDEDİR.

Beslenme hafife alınmayacak kadar önemlidir. Lütfen sabah ve öğlen öğününüzü atlamayın, akşamları ise salata çorba gibi hafif besinler yiyin! Böylelikle daha sağlıklı bir hayat sizlerle olacaktır.

SPORPERVER

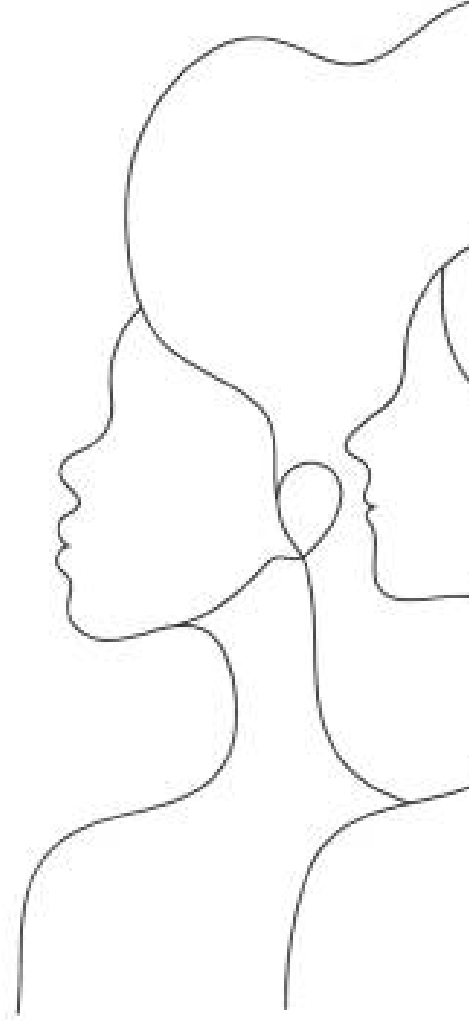
SAÇLARINIZA ÇİÇEKLER TAKACAKTIK OYSA

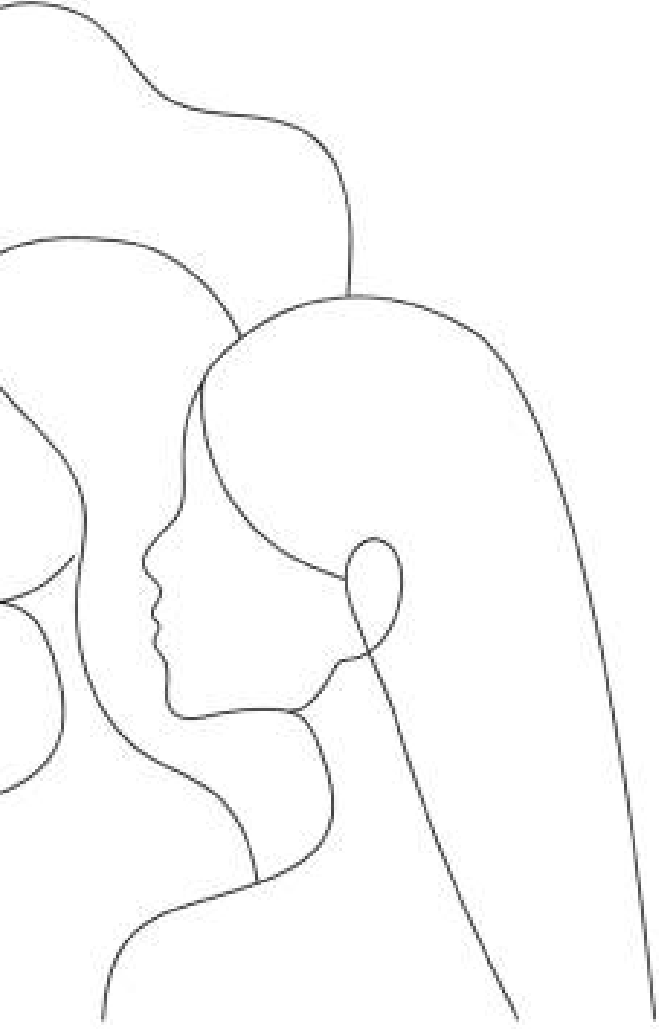
Bazı yazıların vakti vardır ya bu yazı da biraz öyle bekledi vaktini. Fikri vardı lakin çıkması için beklediği bir zaman vardı. Tıpkı doğum gibi. Tıpkı ölüm gibi de. Ne vaktinden bir saniye önce ne de bir saniye sonra...

Bir kadın ölürken dünyanın bambaşka yerinde, biz de ondan uzak bir coğrafyada özgürce nefes alırken çıktı bu yazı. Aynı gökyüzünün altında birimiz ölürken diğeri yaşıyor tam da. Her şey bir ve bütünken nasıl bu kadar ayrı sandık birbirimizi? Oysa hepimiz bir evrenin içinde sıkı sıkıya bağlı değil miyiz birbirimize? Ruhundan ruh üflenen yüce bir kudretin aciz kullarıyken ve karıncayı dahi incitmemiz hoş sayılmazken nasıl bu kadar hoyratça tüketebildik dünyayı? Görünmez zincirlerle bağlıyken birbirimize, koparılan bir can zincirinin boşluğu kanırtmaz mı bugün kalbimizi? Eksilen bir canın hakkı yapışmaz mı öte dünyada alnımıza? Koruyamadığımız her kız çocuğunun, kadının çığlığı çınlatmaz mı kulaklarımızı derinden? Verilecek bir hesap varsa öte dünyada, bu dünyada da çökmez mi yükü omuzlarımızı? Yaşanacak günlerin ağırlığı çökmez mi kalplerimize ve hiçbir şey olmamış gibi devam edebilir miyiz yaşamlarımıza? Soruların ağırlığı altında kalan kalplerimiz bir cevap sunar mı içimize, bilinmez!

İnsan âlim, insan zalim, insan bir bilmece dediği gibi şarkıda. Her hâli aynı bedende taşıyan ölümlü varlıklarken ne oluyor da vazgeçiyoruz ölümlülük halimizden. Ölümü tadacak bir faniyken de üstelik öldürerek, can alarak can acıtarak geçiyoruz dünyadan. Hem de ilk sırayı, dünyaya can veren kadınların, kız çocuklarının canlarını almakla başlıyoruz. Yoksa bilinçli bir seçim mi bu? Bir yavruya can olamayan ne bilsin canın kıymetini? Bir kadına yar olamayan yoldaş olamayan, ne bilsin cananın kıymetini?

Dünya var olduğundan beri en çok zulüm gören hep kadınlar olmuştur. O kadınlar ki saçlarına çiçekler takılarak büyütülecek kız çocuklarıyken zulümle anılan, çocuklukları ellerinden alınan

hiç büyüyemeyen kız çocukları oldular. Sadece doğdukları aile, ülke, coğrafya yetti zulümle büyütülüp yok edilmelerine? Sahi neden bu kadar korkuttu ki kadınlar dünyayı? Katledilmelerine, zulüm görmelerine geçerli sebepler arar oldular. Seçemedikleri aileleri ve coğrafyalarıyla zulme hep bir nefeslik yakında durdular. Seçebilselerdi o kız çocukları ailelerini, ülkelerini ve coğrafyalarını, bugün dünya böyle mi olurdu?

Bambaşka hayatların içinde bir yerlerde yaşayan kız çocuklarının hikayesi bu... Başka hikâyeler de vardı elbet kız çocuklarına dair. Tam bu zulmün ortasında dünyanın bir yerinde bir liderin kız çocuklarına sunduğu haklar da bu çağa aitti oysaki. Kimseye verilmemiş haklarla doğan şanslı kız çocukları olarak yaşarken bu coğrafyada, tam da aynı anda sokağa çıkamayan diğer coğrafyada yaşayan kız çocuklarıyla karşılaştığında ne hisseder kalbimiz? Onlara söylenecek hangi sözü saklar dilimiz? Bir lider dünyayı değiştirirken diğeri dünyayı aynı anda nasıl yok edebiliri anlatabilir miyiz?

Bugünden itibaren o liderin kız çocukları olarak dünyayı tüm kız çocukları için daha yaşanılır hâle getirebilmek için adım atmaya başlayabilir miyiz? Yarın değil bugün, tam da şu an tüm dünyada zulüm gören tüm kadınlar için, tüm kız çocukları için ayağa kalkabilir miyiz? Yarın geç olmadan tam da bugün... Çünkü dünya saçının bir teline zarar gelmeyecek narin, kıymetli kız çocuklarıyla dolu. Vazgeçmeye, durmaya, görmezden gelmeye vaktimiz, hakkımız yokken üstelik! *Bu yazı dünyanın farklı coğrafyalarında katledilen, zulmedilen, görmezden gelinen tüm kız çocuklarına ithaf edilmiştir...

Hatice ÇEMREK GÜLER
Mahlas: HİÇ

HER ŞEYİ KONTROL EDEMEZSİN

Bazen kendinizi çok güçlü zannedersiniz. Hayatın bütün sıkıntıları, dertleri ile tek başına mücadele edebilirim diye düşünürsünüz. Bu da gelir bu da geçer, bunun da üstesinden gelirim, başarırım, zor değil dersiniz. Sabahları büyük bir mücadele gücü ve umutla uyanırsınız. Mutlaka bir çare vardır, bulurum dersiniz. Ama bir de bakmışsınız ki bazen oturduğunuz yerde, hiçbir sebep yokken gözlerinizden yaşlar akmaya başlamıştır. Anlam veremezsiniz, “Bir neden yok ki ne oluyor bana?” dersiniz. İşte o gözyaşları, ruhunuzun çırpınışlarının en büyük emaresi.

Yalnızlığınızın, haddinden fazla yüklenmeye devam etmenin farkedemediğiniz acısıdır o yaşlar. Her zaman güçlü olamayız. Her zaman başarılı olup her şeyin üstesinden tek başımıza gelemeyiz. İnsanız ve her şeyin kontrolü maalesef ki bizde değil. Acı da hüznün de mutluluk da güçsüzlük de hepsi bize ait, doğal duygular. Onlar sadece geçici birer misafirler ruhumuzda. Misafir olarak geldiler ve zamanı gelince de gidecekler. Bu söz kabullenmenin başlangıcıdır. Kabullenmek acılarımızın hafiflemesine sebep olur. Bu konuda psikolog Beyhan Budak şöyle söylüyor,
Kabullenmen gereken mevzularda şu cümleleri söylemek seni rahatlatır:

- 1- Olması gereken demek ki buydu.
- 2- Tüm olup bitenler beni ben yapan şeyler. Őu an yaşadığım kötü şeyler ileride yaşayacağım güzel şeylerin zeminini oluşturabilir.
- 3- Olan biteni değiştiremem.
- 4- Kontrol edebileceğim şeyler sınırlı, buna benim gücüm yetmez.
- 5- Geçmişle savaşmanın bir anlamı yok.
- 6- Olan olmuş, Őu an ne yapabilirim?
- 7- Geçmişe gücüm yetmeyecek.

Evet bu cümleler bizleri bir an olsun rahatlatır. İnsan kendini çok abartıyor. Her şeyi yapabileceğini sanıyor. Hayatın akışı içerisinde başımıza gelenler konusunda bir seçimimiz olmayabilir. Bunu kabullenmeliyiz ve geçici bir misafir olduğumuzu fark edip vakti geldiğinde de veda etmeliyiz.

Esra AKDAŞ

TUHFE

Ben vaktinden çok önce dünyaya gelmeye karar veren, sonrasında hayatta kalmak için verdiğim mücadeleyi, vücudumun bağlı olduğu makineler, damarlarıma verilen ilaçların yardımıyla kazanan , girdiğim kuvvözü kahramanca terk eden prematüre bir bebektim.

Bu mavi gezegenin minik ama doğuştan pes etmek nedir bilmeyen savaşçısı...

Hayat bir maraton gibidir erken doğup erken yol alanlar için. Hep bir koşuşturma... Yetişememe, tamamlanamama hissi...

Hiçbir zaman tam görülemeyen, görülmenin ne demek olduğunu bilmeyen, hayatın hediye ettiği nefesin bedelini ödemek için sürekli çabalayan bizler yani prematürelere... Belki de hastane kapılarını kendine yol eden, iki damla dahi olsa süt verebilmek için bebeğine veremediği memesini makinelere bağlayıp sağan annelerimiz ve elinden gelen ne varsa yapan, elinden bir şey gelmediği zamanlarda kimsenin görmediği yerlerde oturup gözyaşı döken babalarımız için, birkaç yüz gramlık hâlimizle çıkageldiğimiz dünyadaki bir şeylerin eksikliğini gidermeye çalışıyoruzdur, hâlâ! Bunu kim, nereden bilebilir ki?

Evrenin kusursuz işleyen sisteminde insanlar zerreyken sizin küçük bir arıza olmanızla ilgili inanın herkesin bir yorumu vardır, mutlaka olmuştur ve olacaktır da... Özellikle doğduğunuzda!

Yetişkinlerin bir bebeğin yaşam mücadelesiyle ilgili ne gibi bir derdi olabilir değil mi? İnsan hayret ediyor, “Böyle bebek mi olur? Yaşamaz zaten, yarın ölür, adını koymayın...”

Çocukluk dönemi...

Çocukların en merhametsiz olduğu ve eğlenmek için birilerini harcamaktan asla çekinmediği, farklı olan her şeyle dalga geçme potansiyelinin en yükseğe ulaştığı ve vicdan azabı gibi duyguların yaşanmadığı, zalim bir dönem.

Ergenlik dönemi...

Artık çevreden soyutlanıp uzayda yaşamak istediğin, bazı acıların tarifi bazı duyguların ifadesinin olmadığı, Dünya'ya gelme nedenini sorgulayıp bir türlü çıkış yolu bulamama ve içe kapanış dönemi.

Yetişkinlik dönemi...

Seni olduğun gibi kabul eden, vitrinine değil iklimine gelenlere kapını açtığın, yaşamın bir mucize olduğunu anlayıp o mucizenin içinde ayrı bir mucize olduğunu fark ederek mücadelemi kutladığın, arındığın, hakikat için uğraş vermeye karar kılıp dünyayı ve insanları çok da kafaya takmamaya başladığın, daha çok dönüp kendine sarıldığın, inandığın ve saygı duyduğun dönem...

Otuz üç sene önce birkaç yüz gramlık ve 33 santimetrelik bir kız, bu hayata gözlerini açtı ve dedi ki “Merhaba millet! Beni görün veya görmeyin, anlayın ya da anlamayın. Mücadelemini seyredin, seyretmeyin fark etmez; ancak ben buradayım!”

Tuhfe: Armağan.

ESRİGÜN

DEVLETİMİN VALİSİ

İlk göreve başladığım Kalkım köyünde imece usulü yapılmış tek sınıflı bir okul var. Yanı başında ona bitişik olarak öğretmen için iki küçük oda. Birleştirilmiş öğretim, beş sınıf bir derslikte.

Ben lojman olarak kullanılan yere yerleştim. Tavanlar sarkmış ve tahtadan. Tehlike var. Uсталıktan anlayan bir komşu yatay ve çapraz direk vurarak odayı güvenli hâle getirdi. Sağ olsun çok sağlam oldu. Tereddüte lüzum bırakmadı.

Ay başında Kangal ilçe merkezine gittim. İlk maaşımı mutemedimiz Hakkı Ağabey eliyle aldım. İlk maaş. İfadesi zor, ancak hissedilebilir, heyecanlandırıcı bir mutluluk. Hiç unutmam, ilk maaşımda net elime geçen 388.20 lira (Üçyüz seksen sekiz lira yirmi kuruş.) Yetmiş iki lira da makam maaşı. Tek öğretmen ama müdür yetkilisi. Tarih eylül başı 1963 yılı.

İlk işim P.T.T'ye gittim. Memlekete para gönderdim. Okula kırtasiye ve kendi ihtiyaçlarımı aldım. İlçe Milli Eğitim (İlköğretim) Müdürümüz'e okulun durumunu anlattım. Onun da bilgisi varmış. Bir çaresine bakın köylü ile beraber dedi. Aman kötü bir durum olmasın. Yaptığımız işi anlattım.

Köye gelince bu hususu tekrar görüştük. Yapıdan anlayan Yusuf Usta yatay ve dikey şekilde takviye yaptı. Duvarlar iyi tavan ahşap, geçmeli tahta sarkmış. Tavan için sağlam önlem alındı. Usta, "Hocam güven, hiç korkma" dedi.

Eylül ortasında okullar açılacak. Birinci sınıf kayıtları için çıktım. Kütüğe baktım bir tek bile kız öğrenci yok. Evet evet, kız öğrenci yok. (Yıl 1963 eylül.) Bir şeyi daha belirtmeliyim. Biraz önceye dönelim. Ben ilkokul üçüncü sınıfta iken benim kasabamdaki okulumuzda da kız öğrenci yoktu. Yıl 1952. Başöğretmen Abdullah Erbil ev ev gezerek kız öğrenci tespit etti. Bildiğim kadarıyla kolay olmadı. Evini taşladılar,

kötü söylediler. O yıl para cezası devamsızlara bir bir görevlilerce tebliğ edildi. Göndermeyen velilere ikinci durum ve hapis olacağı bilhassa bildirildi. Belediye tellalla ilan bile yaptırıldı. Devam sağlandı. Gelen sene birinci sınıflar yarı yarıya kız öğrenci oldu. Bu vesile ile başöğretmenimi saygıyla anıyorum.

Sözü uzattık galiba. Benim, öğretmenlikteki ilk yılıma, ders yılı başına dönelim. Kız ve erkek birinci sınıf kaydı için köye çıktım. Köy kütüğünden de faydalandım. Kızların yazılmasına ortalık biraz ekşidi. Hatta bir delikanlı öfkeleni, karşı geldi. Yüksek sesle itiraz etti. Şimdiye kadar olmamış sana ne sen kim oluyorsun, dedi.

Okumanın önemini ne kadar anlatsam, "Cehaleti sizlerle yeneceğiz, size tahsil yakışır" desem de olmadı. Çok uğraşmama rağmen okul açılınca ancak bir kaç öğrenci geldi.

Bu günlerdeydi. Köye üç Jandarma geldi. Köyün öğretmeni, muhtarı, bekçisi ve imamına, Kangal'da toplantı yapılacağı günü imza alınarak tebliğ edildi. Valilik emriydi. Mutlaka katılınması da bilhassa tembih edildi. Şunu yazmalıyım, kadrolu imam yok. Köylü ücret ile pratikten birini tutmuştu. İyi insandı. Cuma vaazında "İlim sevaptır, kız çocuklarınızı okula gönderin" dedi.

Genede olmadı. Hisseden, doğru dürüst bir insandı. İlkokul mezunu bile değildi. Komşu köylüydü. Altmış yaşlarında, dedim ya pratikten öğrenmiş. Arapça okurdu. Dine sokulan hurafelere şiddetle ve cesurca karşı çıkar, anlaşılır açıklamalar yapardı. Yanlış inançlar pislikten daha kötüdür, ruhumuzu kirletir, suyla çıkmaz derdi.

Kangal'a toplantıya gittik. Kangal'ın yüzden fazla köyü var. Bütün köylerinden gelen bu dörtlü görevlilere büyük salon doldu. Vali, kaymakam, il ve ilçe Milli Eğitim Müdürleri yerlerini aldılar. Toplantı İstiklal Marşı ve saygı duruşu ile açıldı. Vali ve Milli Eğitim Müdürü özet konuştu. Her haftanın bir günü de Sivas'ın bir ilçesinde sırayla bu toplantı yapılmış. Ders yılının ilk ayında bir defa... Vali Bey salonda bulunanlara söz verdi. Söz alan kendini, okulunu, okul durumunu yani meselesini anlatıyor. İstek ve ihtiyaç çok. Eller havada herkes söz istiyor. Bir taraftan başlayarak sırayla söz veriliyor. Birkaç söz alandan sonra konuşan bir öğretmen, muhtarın ve köylünün okulla hiç ilgilenmediğini kız öğrenci olmadığını söyledi. Vali Bey, köylerde kız öğrenci durumuna bildiklerini, bunu sağlamak için haftanın bir gününde ilçe toplantıları

yaptıklarını söyledi. Öğretmen arkadaş devam etti. Okulun camları kırık, kırık camın birine süpürge koydum efendim, dedi. Aynen böyle dedi: “Süpürge koydum.”

O mükemmel duruşuyla, şahane konuşan Vali Bey müthiş öfkelenmiş, saydı, döktü, “Sen nasıl öğretmen-sin iki liralık bir cam alamadın mı? Ayıp, yazık!” dedi. Öğretmen arkadaş uyanıklık yaptı, bence. Selam veriyorum oralı olmuyorlar, diye ekledi. Bu defa vali muhtara döndü; “Adi adam sen insan mısın, seni nasıl muhtar seçtiler? Böyle muhtarlık vatandaşına da kötülük” dedi. Bu durum hakkında notlar yazdırdı, “Uygun bir zamanda köye bizzat uğrayıp gereğini yapacağım” dedi. Zor sakinleşti. Kaldığı yerden söz alanları dinlemeye notlar almaya devam etti. İlk anlarda kalkan eller azaldı. Doğrusu o an bende söz isteyemedim. Hemen diyeceklerimi bir kâğıda not aldım. Heyecanlıyım ama elimi kararlı bir şekilde kaldırdım. Muhtarın (ayrı yerde oturmuştu) bekçi ve imam ile bana yan gözle baktığını, korkusunu hissettim.

Vali Bey sözü bana verdi.

“Efendim, ben Talip Çevik. Yeni mezunum. Kalkım köyü birleştirilmiş beş sınıflı okulda tek öğretmenim. Burası dolayısıyla ilk görevim. Isparta Gönen İlköğretmen Okulu mezunuyum. Isparta -Yalvaç-Sücutlü kasabasındanım.

20 Ağustos’ta Kangal’a geldim göreve başladım. 27 Ağustos’ta da Kalkım’a vardım. Sayın valim, ne güzel bir köy ve nasıl iyi insanlar. Kendimi oralı hissettim. Eğitimin değerini biliyorlar elimizden geleni yaparız diyenler... Benim de şahsen hiçbir derdim isteğim yok. Tek mesele okulla ilgili. Okulun tavanı çökecek. Direk diktik. Yani tavan ahşap, tahta kaplama hâlinde olunca yatay ve dikey direklerle köylünün

gayreti ile tehlikeyi önledik ama okul binası yapılması tek ihtiyacımız, dedim, devam ettim: Bir yer temin edip kötü bir durumla karşılaşmadan bugünden yarına oradan taşınacağız. İlçe kaymakanı ve ilköğretim müdürümüz bizimle de görüştü. Hafta içinde gidip bakacağız dediler. “

Vali Bey sakinleşti. Bütün salona hitap ederek; taşını, kumunu ve yerini temin eden ve okul ihtiyacı olan köylerin ilçe eliyle dilekçelerini valiliğe gönderilmesini söyledi. Keşfedip, taşeron pazarlık usulü her nasılsa okul olmayan köyleri birkaç yıl içinde okula kavuşturacağız, dedi.

Demek ki bir programı varmış. Devlet adamı aklı bu. Muhtarı sordu. Muhtar ayağa kalktı, “Ayrı yerlere mi oturdunuz?” dedi “Ben biraz salona geç girmiştim efendim” dedim. Hissetti, “Öyle olsun!” dedi.

Muhtara döndü, “Muhtar! Öğretmen yaparız dedi ama taşı, kumu, okul yerini vermek seni ve bilhassa köyü ilgilendirir. Bunlar köylünün yapacağı zor işler. Devlet vatandaş birliği lazım. Ne dersin?” dedi. Muhtar kararlı ve biraz da efelenerek “Bizim için birkaç haftalık iş, yaparız Vali Bey” dedi.

Vali Bey, peki hazırlığı tamamlayan bir yazı ve muhtarlık mühür ve imzası ile heyet dahil, yazıyı kaymakamlığa teslim edin, dedi. Zamanı gelince bizzat gelip göreceklerini belirtti. Köylülere çok selam etti. Devlet aklı bu. Yapacaklara mal etti. Değilse on sekiz yaşında yeni mezun, atın yok, araban yok nasıl yapacaksın? İşte bazı olayları sonra sonra anlıyorum.

Tekrar söz aldım. Net cümlelerle,

— Sayın Valim sağolun. Size ve heyetinize saygılar sunarım. Yolunuz açık olsun!

— Görevimiz...(Gülümsedi.)

Sivas Valisi Mehmet Varinli. Devletimin valisi. Benim yalim.

Talip ÇEVİK

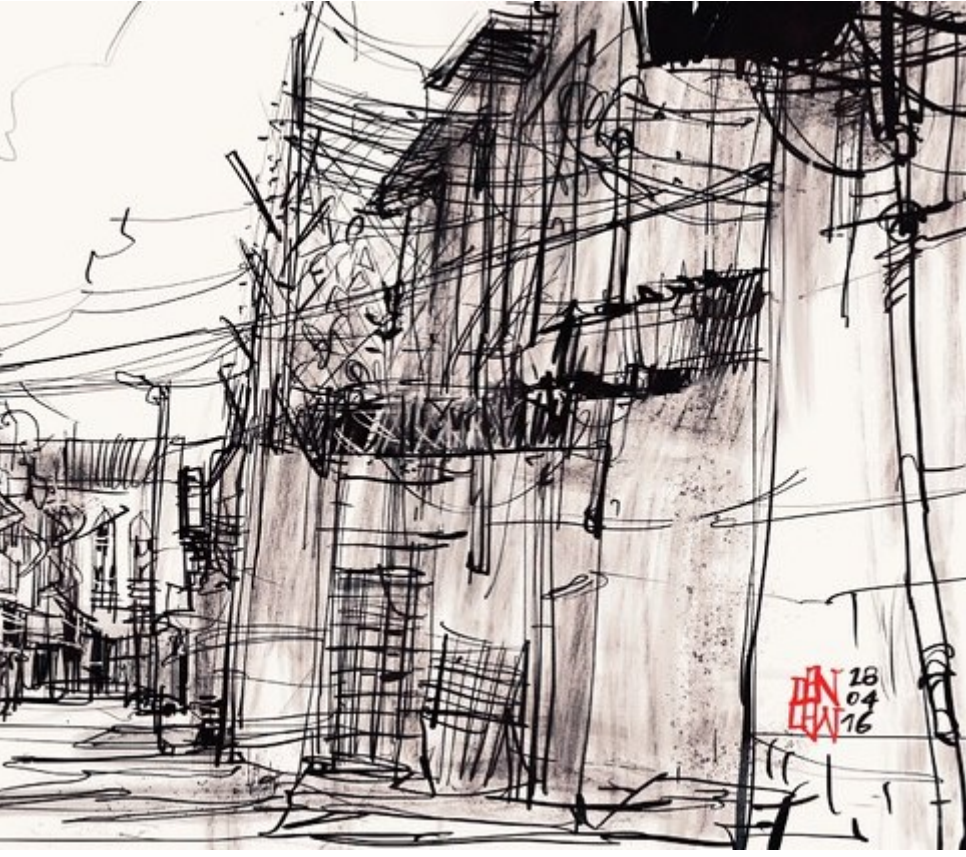

AYRI

Yer İzmir, Hatay semti. İnönü Bulvarı. Gecenin yarısı. Kaldırımında genç bir kadın ve genç bir erkek. Erkek kadına avazı çıktığı kadar bağırp itiyor. Bende araçla yanlarından geçerken kadına destek olmak, erkeği uyarmak için durdum. O kadar öfkeliydi ki kadını bıraktı bu sefer arabaya vurmaya başladı. Sonra müdahale edince durdu. Benim de isteğim buydu zaten. Amaç hasıl oldu. Bu olay gibi nelerine tanık oluyoruz.

Her sabah yürüyüş yaptığım parkta telefonda ağlayarak konuşan birine rastladım. İstmeden kulak misafiri olduğum sözlerinde “Kazım Koyuncu’nun dediği gibi *Işığımız sönmeden gidiyorum*” diyerek telefonu kapattı. Belli ki yine bir ayrılık vardı. Şarkıyı çoktandır dinlememiştım, hemen telefonumdan dinledim. Bu ve benzeri olaylar ile Şair Ceketli Çocuk Rahmetli Kazım Koyuncu’nun şarkısını da dinleyince, ayrılığı yazmak istedim.

Bir yerde öfkeli, itip kakan biri, diğer tarafta şarkı ile gözyaşlarına hâkim olamayarak veda eden biri. Sevginin olduğu yerde, beraberliğin olduğu yerde, ayrılık da bir o kadar vardır. Mühim olan her ikisini de becebilmekte.

LIK

Rahmetli Kazım Koyuncu, “İşte gidiyorum-Hoşçakal-” şarkısında ayrılığı şöyle anlatmış:

İşte gidiyorum, bir şey demeden
Arkamı dönmeden, şikâyet etmeden
Hiçbir şey almadan, bir şey vermeden
Yol ayrılmış, görmeden, gidiyorum.

Şair Ceketli Çocuk 33 yaşında, akciğer kanserine yenik düştü. Aynı rahmetli annem gibi. Aynı hastalık aynı sene, 2005. Bu şarkının hikâyesi de bir o kadar hüznü ve acıklıdır.

Her ayrılık zordur. Şilili yazar Isabel Allende'nin bir sözüne göre; “Hafıza olduğu sürece kesin bir ayrılık yoktur” ama geride kalanların uykuları kaçır, ayrılığın hüznünü yaşar. Geride kalanlar hep anılarla, yaşamışlıklarla, karın kasları ağrıyınca kadar gülmelerle, birlikte bulut gözleriyle ağlamalarla, zamanın nasıl geçtiğini anlamadıkları sohbetlerle, birlikte geçirilen zamanlarla, keşfedilen yeni yerlerle, hatta tatlarla, kokularla yaşar.

Ayrılıklar öyle derin izler öyle derin duygular yaşatır ki insana, bu nedenle ayrılık üzerine birçok şiir, şarkı yazılmış, türkü yakılmıştır. Rahmetli Ferhad İbrahimi'ye ait olan Azeri türküde ayrılık şöyle anlatılmış:

Fikrimden geceler yatabilmirem
Bu fikri başımdan atabilmirem
Neyleyim ki sene çatabilmirem
Ayrılık ayrılık aman ayrılık
Her bir dertten âlâ yaman ayrılık

Tabiki ayrılıklar olduğu kadar sevgi de çokça yazılmış, çizilmiş, bestelenmiş. Yani duygular söze dökülmüş. Fikirperver'in yazarları gibi yazarak konuşmuşlar. Sevgi varsa ayrılıkta bir o kadar yaşamın bir parçası. Sevmeyi becerbiliyorsan ayrılığı da becerebilmen lazım. Ama maalesef biz toplum olarak pek ayrılığı beceremiyoruz.

2013 yılında doktora dersleri alırken toplumsal cinsiyet dersinde “Kadına Yönelik Şiddet ve Şiddetin Önlenmesinde Çalışmalar ve Farkındalıklar” başlıklı bir makale yazmıştım. Makalenin giriş bölümünde şiddet ve aile kavramlarının yan yana gelemeyecek iki kavram olduğundan bahsederek şöyle devam etmişim:

“Şiddet ve aile yan yana asla gelemeyecek iki kelime olmasına rağmen, bu makalenin konusu olmuştur. Çünkü son zamanlarda aile içi şiddet gündemden hiç düşmemiştir. Gündemde kalmaya da devam etmektedir. Ayrıca şiddet kendi içinde mücadele edilmesi gereken bir sorundur. Kadın sorunu ise binlerce yıldır devam eden ve her kesimi ilgilendiren bir sorun, alandır. Bu iki kavram bir araya geldiğinde “Kadına yönelik şiddet” gibi büyük bir sorunu işaret etmektedir.

Kadına yönelik şiddet, temel insan hakları ve özgürlüklerin ihlali olup, kadınlarla erkekler arasında eşit olmayan güç ilişkilerinin sonucu olarak ortaya çıkan toplumsal bir sorundur.”

Tabii ki burada bu makaleden ve bilimsel derin bilgilerden, istatistiklerden bahsetmeyeceğim. Gözlem yoluyla “Arife tarif gerekmez” denilecek kadar, gün gibi ortada. Ben burada “Biz sevmeyi de ayrılığı da beceremiyor muyuz?” sorularına cevap aramak istiyorum; “Neden sevmeyi beceremiyoruz?” diye soruyorum. Çünkü şiddete başvuranların bazıları ‘çok seviyordum’ gerekçesiyle bunu yaptıklarını söylüyorlar. Kıskançlık vb. gibi birçok gerekçeler öne sürüyorlar. Kısa bir cevap: İnsan öncelikle sevdiğini kendinden korumalıdır. Seven incitir mi? Seven kılına zarar verir mi? Seven gözünden sakınmaz mı sevdiğini? Aralarında kocaman bir çelişki, kocaman bir tutarsızlık yok mu? Sevene düşen rahmetli Kazım Koyuncu’nun dediği gibi;

Ne küslük var ne pişmanlık kalbimde

Yürüyorum sanki senin yanında

Sesin uzaklaşır, her bir adımda

Ayak izim, kalmadan, gidiyorum

Gerdiğin tel, kalbimde kırılmadı

Gönül kuşu, şarkıdan yorulmadı

Bana kimse sen gibi sarılmadı

Işığımız, sönmeden, gidiyorum

Şair Ceketli Çocuk ayrılığın içindeki vefayı, sevgiyi ve saygıyı ne güzel ifade etmiş. Mekânın cennet olsun. Işığımız sönmeden, gidiyorum, diyor. Işığınız sönmeden gidin. İyi bir insandı, ama olmadı, başaramadık deyin. İnsanlığınız size baki kalsın, ona baki kalsın. İnsan insana devam edin. Kadın erkek olarak değil. Rahmetli Doğan Cüceloğlu’nun dediği gibi insan kadın, insan erkek olmayı başarın. Kararına saygı duyun. Ait olduğu yere gitti deyin. Zorlamayın. Zorla güzellik olmaz sözünü anımsayın. Birbirinize iyi gelin. Biz birlikte güzeldik diyebilenlerden olun. Sevgide buluşun. Çünkü sevgide buluşanlar konuşmadan da anlaşabilirler. Irvin Yalom’un “Nietzsche Ağladığında” romanında Nietzsche’ye acılar çektiren ve çok da ilham veren aşk hikâyesinde, Nietzsche’nin mektuplarını yazdığı kadın olduğu bilinen Lou Andreas Salomé’ye yazdığı şiirde olduğu gibi

Denizleri seviyorsan, dalgaları da seveceksin

Sevilmek istiyorsan, önce sevmeyi bileceksin

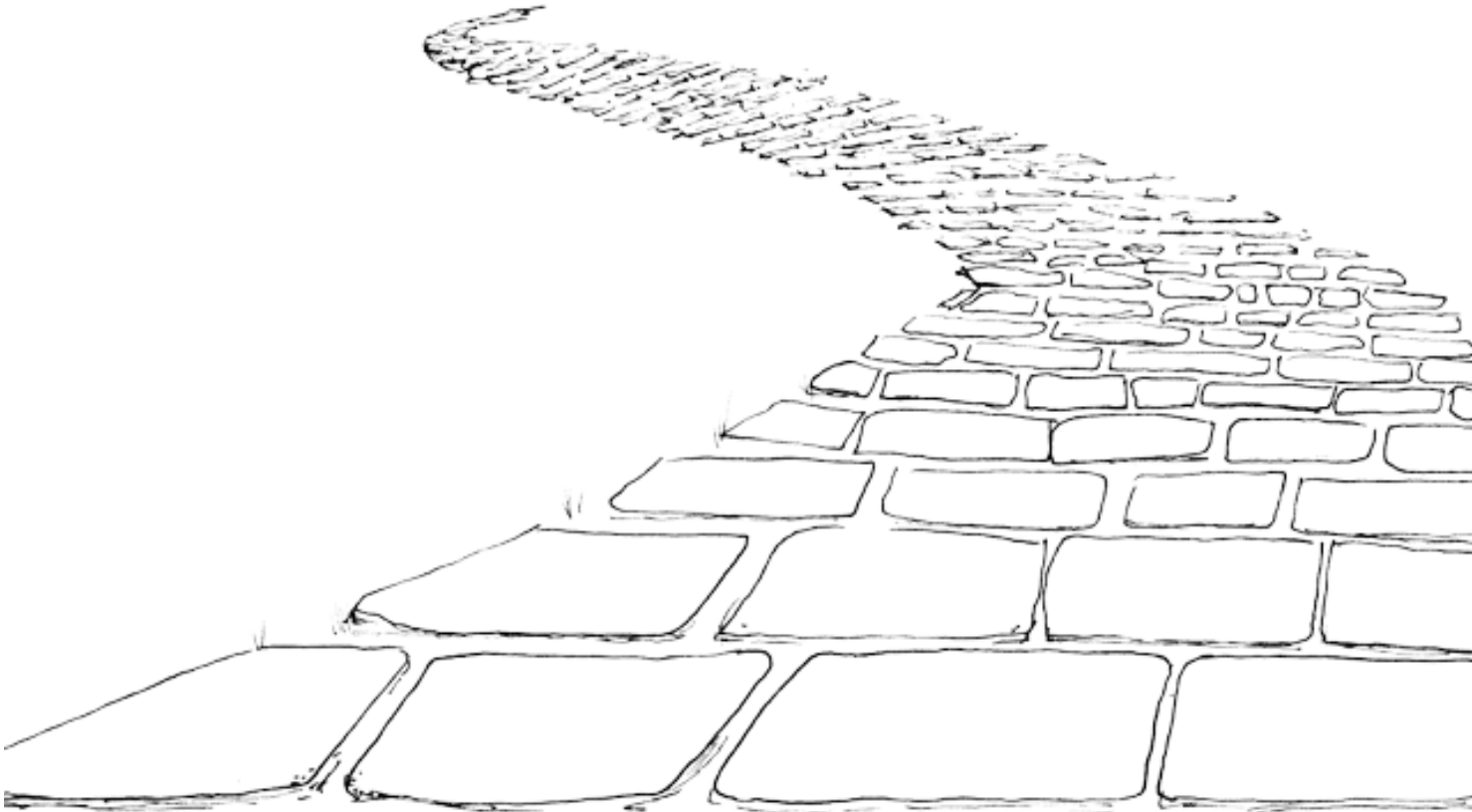
Uçmayı seviyorsan, düşmeyi de bileceksin

Özetle; sevmeyi becerebiliyorsak ayrılığı da becermeliyiz, onun olgunluğunu gösterebilmeliyiz. Demek ki yolunda gitmeyen bir şeyler var demesini bilmeliyiz. Tercih etmek vazgeçmektir. Vazgeçmesini bilmek, içine sindirebilmek, olgunluğunu göstermek gerek. Yani ışığınız sönmesin, hep içinizde ışık olsun. Birbirinizi görünce kaldırım değiştirmeyin, gözlerinize bakabilin. Hâl hatır soracak saygıyı, vefayı arkanızda bırakın. Vefa sağlıklı ve sürdürülebilir insan ilişkisinin temel taşıdır.

Son söz, yine rahmetli Kazım Koyuncu'nun "Işığımız sönmeden, gidiyorum" dediği gibi ışığınız sönmesin, hep aydınlık olun, aydınlık geleceğe gülen gözlerle bakın.

Sağlıcakla kalın, hoşça kalın.

Mehmet Ali KESKİNKILIÇ

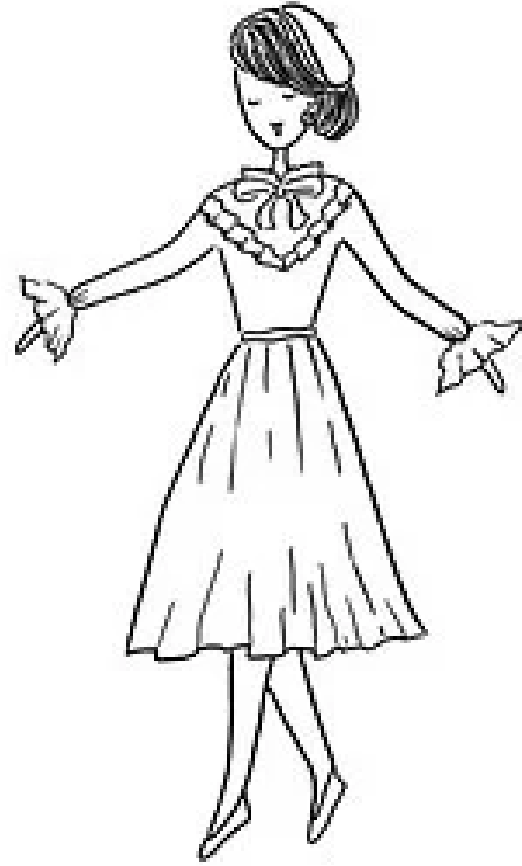

BİR KIZ ÇOCUĞU

Bir kız çocuğu deyip geçme dünyadan
Çok şey değiştirir çok şey yetiştirir.
Bir kız çocuğu deyip geçme dünyadan
Eğitir büyük bir nesli geçmişi, geleceği

Gerekirse savaşır, ülkesini savunur
Gerekirse konuşur, haksızlığı susturur
Bir kız çocuğu deyip geçme dünyadan
Seni, beni, hepimizi değiştirir

Bir milletin temel taşıdır kız çocuğu
Bir ülkenin eğitim birimidir kız çocuğu
Sen eğit ki o da neslini eğitsin
Taşın dolsun bilgi, milleti değiştirsin

Gözde BOLAT

SÜR MENAJ

Gecenin en kuytu kıyısında,
Solan adların, seslerin, düşlerin,
Penceresi açık, her şeyi kalabalık bir rüzgâr paylaşıyor,
Seni, kızgınlığımı, eksikliklerimi, aldanmışlığımı.

Hani, nerede o hassas ruhlar?
El değmemiş, dediğin değerlerin nerede?
Sessizce çitirdayan dalların pencereye vuran elleri var yalnızca;
Yanımda kalmış saydıklarımın tükeniyorum.

Bırak, essin ve geçip gitsin, onun gibi sen gibi biz gibi
Bak, kelimelerimde ne çok amansız bir sürmenaj hastalığı var!
Gribim deyip köşeye ittiler kendilerini patır patır sadece,
Bir ah, hiç bu kadar kazmamıştı dipleri.

Yangınların yerindeki küllere ne oldu peki?
Körükleyecek kıvılcımların yeşereceği toprağı da
Eşilecek, bulup çıkarılacak cesetlerin de
Kazma küreğın de yerinde esen yelleri uğurluyoruz artık, bu kadar.

Odadan bir ses yükseliyor, kızımız ağlıyor;
Hüzün dahil, bu terkte yalnız değilim, ikimizde en güzel köşelerde,
Ağlayışlarımızda da mağrur, düşlerimizde gülüyoruz,
Ve kocaman bir özlem taşıyoruz geleceğe.

Gitmenin çırpınışları yüreğimde, her yeri kaplıyor;
Hissediyorum, dört bir yana parçalanın bulutlar gibi dokunuyor.
Artık bir şarkının sözleri gibi dualar, dilime dolanmış tekrarlar gibi
Tekrar tekrar mırıldanıyor melodiler, yaşlı, tozlu ve çürümeye yüz tutmuş
melodiler.

Rabia KAŞMAZ

Dün sabah yataktan kalktığımda “Senden ayrılmak istiyorum!” sözü hala kulaklarımda çınlamaktaydı. Oturduğum yatak mı sallanmıştı, yoksa içimdeki taşların yerlerinden oynamasının gürültüsü müydü bilemedim ama bildiğim tek şey bedenimde ve ruhumda aynı anda zelzele olduğu idi.

Onun için sevgili değil de aslında bir nesne olduğumu anladığım gün, ilişkimizde beş yılı devirmiştik bile. Oysa ki ne zamandır söylemeye cesaret edemediğim bu cümleyi çok basit bir o kadar da duygusuz bir şekilde söylemişti. Gene de sersemlemiş bir hâlde kalışımı, bana her seferinde hissettirdiği yetersizlik duygusunu tanımama bağlamıştım.

İpuçlarını her zaman olduğu gibi gene çok dikkatli bir biçimde takip etmişti. Artık onu yeteri kadar pekiştiremeyeceğimi ve ona ihtiyacımın azalmaya başladığını anladığı an, kendi ihtiyacını hemen başka bir nesneye yöneltmişti bile. Öteki tarafından terkedilmeyi, yaşamının enstrümanları ile asla bağdaştıramazdı. Terk edecek birisi varsa kesinlikle o olmalıydı.

Çocukluğu ve gençliği, amcalarının yüzünden hayatı karararı ailesinin bitmeyen kederini hep omuzlarında hissetmekle geçmişti. Duyduğu utancın neredeyse bir önceki kuşakla aktarılan; cezalandırmalar, evden kovmalar, rezilsin söylemleri, başı eğiklik, üstünü örtme, dedikodular, muğlaklık, idrak edememe halini ara sıra anlatırdı. Cümleleri yoğun, tutuk, âdeta tutsak olurdu uzaklara dalarken. Hep tam ifade edememiş gibi rahatsız edici, bir şeylerin eksik kaldığı gibi bir hisse kapılırdım onun bu öyküsünü dinlerken. Anlatırken de kayıtsız hâli devam eder, sanki kendisine ait olmayan bir öyküye tanıklık ediyormuş gibi değinirdi çocukluğuna.

Eksikliklerini, tamlık olmaya çevirmek onun hayatının mücadelesini, dışsal tasarımına

adamasına neden olmuştu. Güç, para, mevki, renklilik, sırlar, büyüklenmeler, tanınmalar, bilinmeler ve mutluluk hayatının vazgeçilmez enstrümanlarıydı.

Ben ise bunların arasında insana bürünmüş bir semboldüm sadece. Gelenekçi hâlim, sadakatim onun bende tutunduğu en büyük dayanak olmuştu. Kahramanım olmak için bütün malzemeleri ustalıklarla karıştırıp öykümün tam odak noktasına yerleşmeyi başarmıştı. İstedğim şeylerin asgari olması, etkileyici, hatta büyüleyici bir ilişki başlatmasını çok kolaylaştırdı. Sınıf atlamış hâlini gözler önüne serdiğinde; bütün popüler tatil yerleri, sürprizler, hiç yaşanmamışlıklar, erotizm peşi sıra hayatımı kapladı. Sanki bütün çabası, bu dünyada onun gibi bir erkeğin olamayacağını ispatlamak üzereydi.

Bu etkileyici rüyadan yavaş yavaş uyandığımda farkına vardığım ilk şey tüm dünya ile hep bir kavga hâlinde olduğuydu. Kararmış gözler, rengi soluklaşan yüz, monolog hâlindeki konuşmalar, sıkıntı, karanlık, ve tabii ki zihin okumalar. Artık kendimi yetersiz hissetirme çabasını da anlayabiliyordum. Yerleşik konumumun bana sunmuş olduğu avantajları ve görgümü yok sayıyor, kendisinin bilindik keşiflerini icat olarak ortaya koyuyordu. Bu savaşına belli bir süre sonra beni de kattı maalesef. Yok saymalar, görmezden gelmeler, etrafa en iyi sevgili rolleri, kadınlığının en şatafatlı hâlini etrafa gösterme çabası beni artık çok yormaya başlamıştı. Benim de bu beş yıl içinde kahramanımı hikâyemde yaşatma mücadelem o kadar fazlaydı ki... Bu arada yaşadığım kayıplar beni mutsuzluğa doğru adım adım götürdü. Kariyerimi durdurdum, arkadaşlarım, sadece onun, yanlarında kendisini yeterli hissettiği kişilerden oluşmaktaydı. Kendiliğim; kardeşimin erken kaybı, üstü kapatılmış yaşanmamış tüm yaslarım, gözyaşlarım, kabullenmekte zorlandığım her şey idealize olmuş ve Meh-

met'te vücut bulmuştu sanki. Onun mucizevi illüzyonunu artık seyredemeyeceğimi ve her an şapkadan çıkacak olan tavşanı aynı coşku ile alkışlamayacağımı çoktan hissetmeye başlamıştım. Beslendiğim sevgi, beni aslında aç bırakmaktaydı. Ne kadar onun gözünde var olmaya çalışsam sanki o kadar yok olmaya doğru gidiyordum. Kısa cümleler, anlamamış gibi yapmalar, ifadesizlik, kayıtsızlık, yerini artık mücadele etmemelere ve kederli bir kabullenişe bırakmıştı bile benim için.

Senden ayrılmak istiyorum, dedi duygusuz sesi ile. İçimde büyük bir ferahlık duyarak bavulumu toplamaya gittim. İçine bu evdeki kendimi de koyduğumda bir daha aynı 'ben'e dönmek üzere huzurla bavulumu kapatmıştım bile.

Şehnaz ORHAN

MINİK ELLER

Sevgide sınır tanımayan bakışların bana bir ümit
Minik ellerinle tutunuyorsun hayata
Ve aradığım şeyi sende buluyorum
İşte orası saf ve temiz
Hadi al beni dünyana
Oyunlar öğret, sen say ben saklanayım
Kaybolmuş ümidimle bul beni
Tut elimi seslen içimdeki küs kız çocuğuna
Bir şeyler anlat ama gerçek olmasın
Masallar ülkesine çağır beni
Ne zaman olsun orada ne de bir yetişkin
Minik ellerle buluştur beni
Bir şarkı söyle
Minik kuş penceremde donmasın, özgürce uçsun
Yeniden çocuk şarkıları yazalım seninle
İçinde özgürlük ve sevgi olsun

Elif GÜZEL

BİR KÜÇÜCÜK KIZ ÇOCUĞU

Ne kadar oldu bilmiyorum ama uzun süredir görmüyorum Mina'yı. Ben de heyecanlıyım geleceği için. Ne de olsa yeni iş yerime ilk defa gelecek. Birlikte kurduğumuz hayallerin bir kısmı benim hayatımda gerçekleşiyor gibiydi. Mina'nın bunu görmesi, şahit olması bile kendi hayatı için bir umut ışığı oldu. Demek ki hayallerin gerçekleşme gibi bir yönü de vardı. Oysa çok önceleri Mina için hayaller uzaydaki kara delik gibi bir şeydi. Belirsiz, karanlık, gerçekleri içine yutan koca bir kara delik. Bende ki çabayı görüp bir şeylerin de o çabaya bağlı olarak değiştiğini fark edince kurulan hayallerin anlamı Mina için bambaşka bir boyuta geçmişti.

Artık geçmişi silip geleceğin peşine düşen hayaller kurulmalıydı. O isli, paslı, düşününce nefesini daraltan hislerin oluşturduğu yaraları gökkuşağı renkleriyle sarma zamanı gelmişti. Onun hayatı griden öteye gidemediği için renklerin kendine yakışacağı düşüncesi de hiç olmamıştı. En güzeli bu renkleri ona fark ettirebildiğim için içten içe kendime duyduğum saygıydı. Öyle ya benim dünyamın grileştiği de olmuştu. Renkler, içinde bulunduğum yaşamın resminden çıkarılmış, yerine bir duman bırakılmıştı. Ta ki bana da gökkuşağını gösterecek birisi çıkana kadar.

Saate baktım, sanırım gelmek üzere. Taze çekilmiş kahve aldım, yanında da en sevdiği çikolata. Masamı topladım, üstümü başımı düzelttim, hafif makyajımı yaptım. Ablasını güzel görmeli, görmeli ki daha azimli daha kararlı yürümelim. Çok mutluyum, onu çıkmaz bir sokaktan geri döndüren yön tabelası olduğum için. Sürekli pencerenin önüne geçip yola bakıyorum ama ona benzer birileri görünmüyor ortalıkta. Ben bakmaya devam ederken oda kapısının dışında ayak sesleri ile birlikte tanıdık sesler duydum ve hemen arkasından kapı çaldı. Kapıyı açmamla boynuma aniden ellerini dolayan Mina kemiklerimi kırarcasına sarıldı bir yandan da hıçkırarak hıçkırarak ağlamaya başladı. Ben yüzünü görmek için kollarını kendimden ayırmaya çalıştıkça o daha çok sıkıyor daha çok ağlıyordu. Dakikalarca öyle kaldık. Sonra biraz rahatlayınca ellerimi tuttu, "Abla bana biraz önce ne oldu biliyor musun?" dedi. Ben sadece gözlerindeki ifadenin anlamını çözmeye çalışıyordum. O devam etti konuşmasına.

“Küçük bir kız çocuğuydum, kaç yaşındaydım hatırlamıyorum. Evimize misafir bir kadın gelmişti. Annemle ikisi sohbet ediyordu. Ben de kız kardeşlerimle oynuyordum. Annemin o kadınla konuşurken bir ara güldüğünü fark ettim. Benim annem çok az gülen bir kadındı. O an güldüğünü görünce koştu-rup sarıldım. Sarılmamla yere yapışmam bir oldu. Ne olduğunu anlayamadım, ‘Üfff çekil başımdan!’ diye bağırdı annem. Ben dondum kaldım. Misafirin önünde nasıl hareket edeceğimi bilemedim. Sonra yaşlı teyze anneme dedi ki ‘Sen ne yapıyorsun Aynur? O daha küçücük bir çocuk ve senin sevgine muhtaç. Çocuk seni seviyor ve sarılmak istedi neden böyle sert davrandın?’ Ben o kadının laflarından sonra biraz doğrulmaya çalıştım belki annem hatasını anlar ve kucagını açar diye, ‘Ben öyle bunalmaya gelemem kucaklamasın gitsin oynasın, ne anlar küçücük yaşta sevgiden?’ dedi annem. Usulca gidip kendime sığınacak bir köşe buldum. Yaptığının ayıp olduğunu düşünerek kendime içten içe kızmaya başladım. O günden sonra da bir daha sarılmaya cesaret edemedim” dedi Mina. Ağlamayı bırakan gözleri yeniden coşmaya başladı. Hiç durdurmaya çalışmadım. Sadece ellerini tutuyordum. Sonra devam etmek için gözlerini sildi ve o benim ellerimi kavradı.

“Biraz önce sen o küçük Mina’yı iyileştirdin. Sana sarıldığımda hiç yaşamadığım huzuru, mutluluğu yaşadım. Senin sarıldığın aslında o küçük kızdı ve sen onu ittirmedin, utandırmadın. O çocuğu kabul ettin, sevgini verdin. Üç çocuğum var ve ben onların bana sarılma isteklerini şimdi daha iyi anlayabiliyorum. Onlar bana sarılmak istediklerinde aslında hiç istekli olmadan sadece geçiştirmek için sarılıyordum. Onların da küçük Mina gibi annelerinin kollarına ihtiyaç duyabileceklerini şimdiye kadar hiç düşünmemiştim. Meğer ben de aynı hatayı kendim yapıyormuşum. Nasıl oldu anlamadım beni yirmi beş yıl öncesine götürüp tedavi ettin. Daha da önemlisi yaralı bir hâldeyken ben de kendi çocuklarıma aynı yarayı açmışım onu fark ettim.

Mina’nın sildiği gözleri yeniden yağmur gibi yağmaya başladı. Ama bu sefer kendine değil çocuklarına ağlıyordu. Artık bir şekilde rahatlaması lazım diye düşündüm. Gözlerini kapatmasını ve yere yapışan Mina’yı düşünmesini istedim. Dediklerimi aynen yapıyor ve sorgulamıyordu. Ellerini tuttum ayağa kaldırdım. Ona ilk geldiği anda sarıldığımdan daha da sıkı, sımsıkı sarıldım ve o Mina’nın yerden kalktığını artık utanmaması gerektiğini ve bunu fark edip bundan sonra çocuklarına nasıl davranacağını bildiği için kendisiyle gurur duymasını söyledim. Gözlerini açtığı anda farklı bir mutluluk vardı yüzünde. Sakin ve huzurlu görünüyordu. Artık eve gidince ilk ne yapacağını çok iyi biliyordu. Ama ondan önce içilmesi gereken mis gibi kahveler bizi bekliyordu. Kahve bahaneydi ama kuşkusuz kokusu da şahaneydi....

Hatice ÇEVİK ERDAL

SİZDEN GELEN

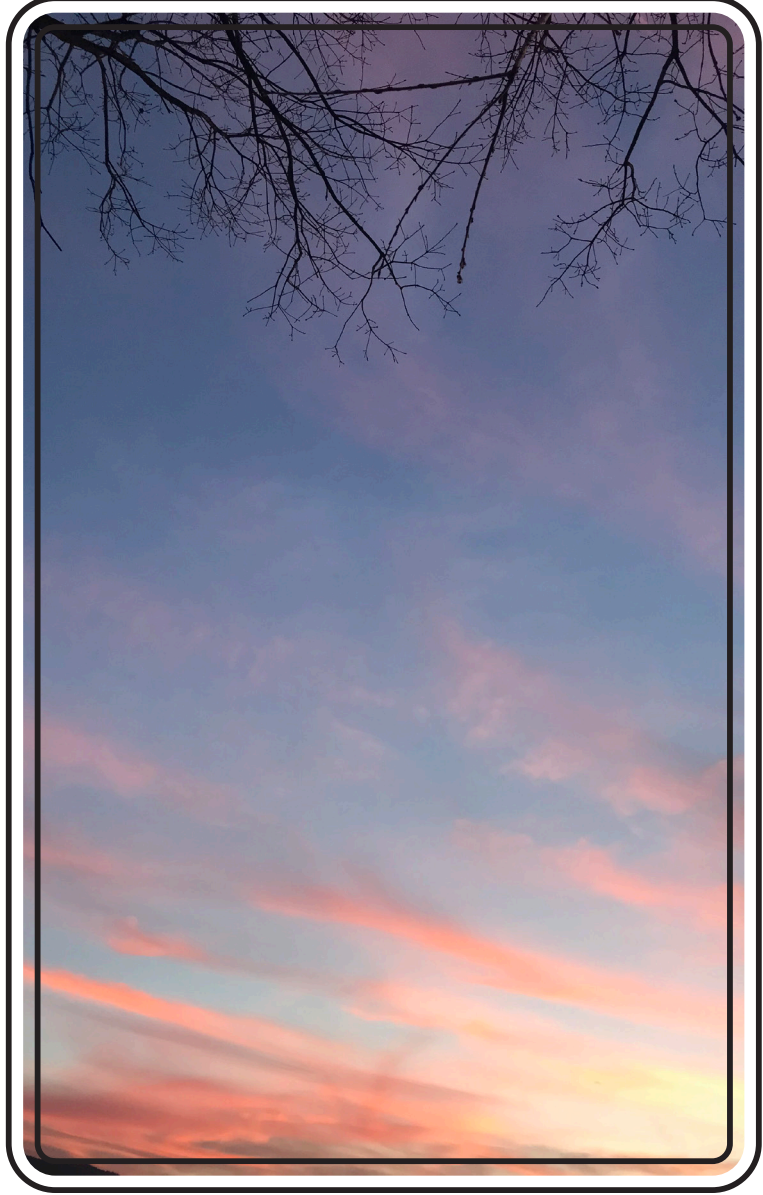
Marat YAVUZYILMAZ

Büşra AYRANCIOĞLU

FOTOĞRAFLAR

Demet GÖKTAŞ

Şahsen ben insanları yargılamak yerine, onları anlamaya çalışmaktan zevk alıyorum.

Stefan Zweig

Güvenli sularda fazla yüzdüm. Şimdi boğulma vakti.

Sylvia Plath

“Her şeyden hoşlanman gerekmez.
Yalnızca anlamalısın.”

Ernest Hemingway

Neşeli manzaraların altında hüznün yattığı görülür.

Nikolay Gogol

Kasım 2017' de üniversite öğrencileri tarafından başlatılan köy okullarına kütüphane kurma projesi bugün itibariyle **28 okula ulaşmıştır**. İncelemek için sosyal medya hesaplarını ziyaret edebilirsiniz.

Gidilen okul sayısı: 28
Götürülen kitap sayısı: 10175
Toplanan kitap sayısı: 12117

 Geleceğimiz Kitapta

 @geleceğimizkitapta